

SVEIO KONTROLLUTVAL

MØTEINNKALLING

Dato: tirsdag 24. januar 2017

Tid: kl. 18.00

Sted: Kommunestyresalen, Sveio kommunehus

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf 52 75 73 50, som sms til mobiltlf. 959 86 979, eller på e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller meiner seg ugild, må gi melding om dette så tidleg som råd er. Varamedlemmer vert innkalla særskilt. Saker merka *Ikkje offentleg jamfør off. l.*, blir berre sendt internt. Sakskartet elles vil bli lagt ut på kommunen si nettside og på www.kontrollutvalgene.no.

Sakliste:

1/17 Godkjenning av protokoll frå møtet 08.11.16

2/17 Prosjektplan – forvaltningsrevisjon - «Internkontroll i Sveio kommune»

3/17 Kontrollutvalet si årsmelding 2016

4/17 Referat- og orienteringssaker 24.01.17

Eventuelt

Sveio/Aksdal, 17.01.17

Olav Haugen
leiar (sign.)

Toril Hallsjø
dagleg leiar/utvalssekretær

Kopi: Ordførar (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (invitert)
Varamedlemmer (til orientering)
Presse/publikum

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	24.01.17	01/17
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTE 08.11.16

Vedlegg: Protokoll 08.11.16

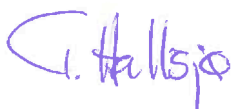
Saksorientering:

Utkast til protokoll frå kontrollutvalet sitt møte 08.11.16 følgjer vedlagt. Protokollen er gjennomlest og godkjent av leiar i etterkant av møtet og oversendt kommunen slik han ligg føre.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll frå møte i kontrollutvalet 08.11.16 blir godkjent slik han ligg føre.

Aksdal, 17.01.17

Toril Hallsjø
Dagleg leiar/utvalssekretær

SVEIO KONTROLLUTVAL

PROTOKOLL

Tysdag 8. november 2016 blei det halde møte i Sveio kontrollutval under leiing av utvalsleiar Olav Haugen.

MØTESTAD:	Kommunestyresalen, Sveio kommunehus
MØTESTART/-SLUTT:	kl.18.00 – kl. 19.50
MØTANDE MEDLEMMER:	Olav Haugen (KrF), Hans Christian Andersen (FrP), Torill Hagland (H), Gustav Eidsvåg (FrP) og Heidi Selsås (A)
MØTANDE VARAMEDLEMMER:	Ingen
FORFALL:	Ingen
FRÅ SEKRETARIATET MØTTE:	Dagleg leiar/utvalssekretær Toril Hallsjø, Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
FRÅ REVISJONEN MØTTE:	Oppdragsansvarleg revisor Else Holst-Larsen, Deloitte AS
FRÅ ADMINISTRASJONEN MØTTE:	Kommunalsjef Kenneth Tollefsen
MERKNADER TIL INNKALLING:	Sein utlegging frå kommunen
MERKNADER TIL SAKSLISTE:	Ingen

Utvalsleiar ønskte Gustav Eidsvåg velkommen som nytt medlem og gratulerte Hans Christian Andersen med vervet som nestleiar.

FØLGJANDE SAKER BLEI HANDSAMA:

SAK 25/16 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTE 13.09.16

Sekretariatet si innstilling:

Protokollen frå møte i kontrollutvalet 13.09.16 blir godkjent slik han ligg føre.

Handsaming i kontrollutvalet 08.11.16:

Utvalet hadde ingen merknader.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 08.11.16:

Protokollen frå møte i kontrollutvalet 13.09.16 blir godkjent slik han føre.

SAK 26/16 ORIENTERING FRÅ ADMINISTRASJONEN – TEKNISK M.M.

Sekretariatet si innstilling:

Sveio kontrollutval tek kommunalsjef Kenneth Tollefsen si utgreiing om sitt arbeids- og ansvarsområde til orientering.

Handsaming i kontrollutvalet 08.11.16:

Kommunalsjef Kenneth Tollefsen orienterte. Innan teknisk er det to einingar: 1) Plan og næring (12 tilsette og 28 som deltidsbrannskap) og 2) Drift og anlegg (20 tilsette). Ved IKT er det 3 tilsette og off. servicekontor 6 tilsette. Desse høyrer til under sentraladministrasjonen. Av utfordringar peika han på at auka folkevekst dei siste åra har skapt meir »trykk» på tenestene. Kommunen har spredt busetnad som krev meir når det gjeld infrastruktur (veg, vatn og breiband). Økonomien er også stram. Ved å vere ein liten kommune er ein også meir sårbar ved vakansar og store prosjekt, som krev ei tett oppfølging.

Utvalet kom med spørsmål som kommunalsjefen svara på. Utvalsleiar takka for orienteringa.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 08.11.16:

Sveio kontrollutval tek kommunalsjef Kenneth Tollefsen si utgreiing om sitt arbeids- og ansvarsområde til orientering.

SAK 27/16 RÅDMANNEN SITT FRAMLEGG TIL BUDSJETT 2017 OG ØKONOMIPLAN 2017-2020

Sekretariatet si innstilling:

Kontrollutvalet tar presentasjonen av rådmannens budsjettforslag til budsjett 2017 og økonomiplan for Sveio kommune 2017-2020 til orientering.

Handsaming i kontrollutvalet 08.11.16:

Kommunalsjef Kenneth Tollefsen gjekk igjennom hovedtrekka i rådmannen sitt framlegg. Presentasjonen til kommunestyret 31.10.16 blei delt ut. Framlegget inneheld meir investeringar enn tidlegare år, der berre Sveio skule utgjer 100 mill. kr. I tillegg er det lagt inn eit nytt badeanlegg. Driftsbudsjettet er stramt. Netto driftsresultat er budsjettert med 1 % (litt lågare enn tilrådd på 1,75%).

Han viste til tre utfordringar: 1) lånegjelda aukar, 2) mottak av flyktningar og 3) kostnadsauke innan pleie og omsorg. Dette skal kompensera gjennom kostnadseffektivisering og auka inntekter (eigedomsskatt).

Utvalet meinte at så store investeringar og høg lånegjeld er greitt så lenge lånerenta held seg låg, men dette kan endra seg. Utvalsleiar takka for presentasjonen.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 08.11.16:

Kontrollutvalet tar presentasjonen av rådmannens budsjettforslag til budsjett 2017 og økonomiplan for Sveio kommune 2017-2020 til orientering.

SAK 28/16 VAL AV NYTT PROSJEKT – TINGING AV PROSJEKTMANDAT

Sekretariatet si innstilling:

Sveio kontrollutval ber Deloitte AS om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjektet "Internkontroll" til neste møte på nyåret 2017.

Handsaming i kontrollutvalet 08.11.16:

Utvalsleiar innleia og viste til gode tilbakemeldingar på val av aktuelle prosjekt. Utvalet slutta seg til innstillinga om å gå for prosjektet som er sett øvst i planen.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 08.11.16:

Sveio kontrollutval ber Deloitte AS om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjektet "Internkontroll" til neste møte på nyåret 2017.

SAK 29/16 REVISJONSPLAN 2016

Sekretariatet si innstilling:

Sveio kontrollutval tar revisjonsplan 2016 for rekneskapsrevisjon og presentasjon frå revisor til orientering.

Handsaming i kontrollutvalet 08.11.16:

Revisor viste til vedlagt plan som viser korleis revisjonen legger opp sitt arbeid. Rekneskapsrevisjon er styrt av lovar og reglar. Revisjonstemaet vil vere ho og to medarbeidarar. Dei har interimrevisjon om hausten og årsoppgjersrevisjon om våren. Dei driv såkalla risikobasert revisjon, dvs. at revisor går god for at det ikkje er vesentlege feil. Utvalet hadde ingen merknader.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 08.11.16:

Sveio kontrollutval tar revisjonsplan 2016 for rekneskapsrevisjonen og presentasjon frå revisor til orientering.

SAK 30/16 MØTEPLAN FOR 2017

Sekretariatet si innstilling:

Sveio kontrollutval vedtar følgjande møteplan for 2017:

tysdag 24.01, 25.04, 13.06, 12.09 og 07.11 kl. 18.00.

Utvalssekretær kan i samråd med leiar endre møtedato når det er naudsynt.

Handsaming i kontrollutvalet 08.11.16:

Utvalssekretær orienterte om framlegg, spesielt om fristane for rekneskapen til våren. Utvalet slutta seg til innstillinga.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 08.11.16:

Sveio kontrollutval vedtar følgjande møteplan for 2017:

tysdag 24.01, 25.04, 13.06, 12.09 og 07.11 kl. 18.00.

Utvalssekretær kan i samråd med leiar endre møtedato når det er naudsynt.

SAK 31/16 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 08.11.16

31. Statusoversikt - november 2016
32. Kommunestyrevedtak 26.09.16, sak 100/16 – nyval - kontrollutvalet
33. Komm.styrevedtak 31.10.16, sak 110/16 – Oppfølging av rapport – Sakshandsaming osv.
34. Kommunestyrevedtak 31.10.16, sak 111/16 – Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020
35. Komm.styrevedtak 31.10.16, sak 112/16 – Plan for selskapskontroll 2016-2020
36. Tertialrapport 2. tertial 2016 – sak til FSK 17.10.16 og KST 31.10.16
37. Invitasjon fra FKT Rogaland til Høstkonferanse 17.11.16 i Sandnes
38. Kommunal Rapport 29.09.16 – om revisjonsutgifter
39. KOSTRA-tall vedr. funksjon 110 – Kontroll og revisjon – 10 kommuner på Haugalandet
40. Forum for Kontroll og tilsyn (FKT) – høringsuttalelse til NOU: 4 Ny kommunelov

Handsaming i kontrollutvalet 08.11.16:

Utvalssekretær gjekk gjennom sakene. Kommunalsjef kommenterte tertialrapport pr. august som visar eit negativt resultat med minus 6 mill., etter at meirinntekter er trekt frå. Det vert jobba med forbetringar, slik at ein håpar på å unngå underskot. Utvalet hadde ingen særskilte merknader.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 08.11.16:

Kontrollutvalet tar referatsakene 31- 40 til orientering.

Til Haustkonferansen i Sandnes 17.11.16 deltek utvalsleiar og nestleiar.

EVENTUELT

Ingen saker blei meldt.

Neste møte

Etter møteplan er dato **24. januar** kl. 18.00.

Sveio/Aksdal, 8. november 2016

Olav Haugen
kontrollutvalsleiar (sign.)

Toril Hallsjø
utvalssekretær (sign.)

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	24.01.17	2/17
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

PROSJEKTPLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON – «INTERNKONTROLL I SVEIO KOMMUNE»

Vedlegg: Deloitte: Utkast til prosjektplan- «Internkontroll i Sveio kommune»,
(vedlegg med timebudsjett er ikkje off., Offl § 13/Forv.§ 13)

Saksorientering:

I møte 08.11.16, sak 28/16 ba kontrollutvalet Deloitte AS om å leggje fram utkast til prosjektmandat innanfor temaet «Internkontroll» til neste møte på nyåret. Utkast til plan blei oversendt sekretariatet 16.01.17.

Bakgrunn

Temaet er det fyrste blant dei prioriterte tema i Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020, som vart vedteke i kommunestyret 31.10.16, sak 111/16.

Føremål og problemstillingar

Revisor foreslår i det vedlagte utkast til prosjektplan at føremålet med prosjektet er å undersøke i kva grad Sveio kommune har etablert eit overordna system for internkontroll som femner om alle tenestene i kommunen, og som sikrar tilfredsstillande kontroll av forvaltninga.

Med bakgrunn i føremålet er det formulert følgjande problemstillingar:

1. Har kommunen etablert eit overordna system for internkontroll?

- a) I kva grad er det etablert eit felles system for internkontroll i kommunen?
- b) I kva grad er det gjeve felles retningslinjer for korleis internkontroll skal utøvast i einingane/tenestene i kommunen?

2. I kva grad har kommunen arbeidd for å utvikle eit godt kontrollmiljø?

- a) I kva grad har leiinga sett fokus på internkontroll og leiarane sitt ansvar for internkontrollen?
- b) Har kommunen etablert etiske retningslinjer og korleis er desse gjort kjent i verksemda?

- c) I kva grad har kommunen sett fokus på fare for korrupsjon og misleghald?*
- d) I kva grad er det etablert eit system for varsling og oppfølging av varslarar?*
- e) I kva grad har kommunen etablert tydelege mål for tenestene?*
- f) I kva grad er det på overordna nivå i kommunen etablert ei rapportering som gjer det mogleg å ha oversikt og kontroll med kommunen si verksemd?*

3. Korleis blir risikovurderingar nytta i internkontrollen i kommunen?

- a) Innan kva område blir det tatt i bruk risikovurderingar?*
- b) Er det eit system for å følgje opp resultata av gjennomførte risikovurderingar?*
- c) I kva grad er det etablert system for å sikre at leiinga i kommunen er orientert om risikoområda innanfor dei ulike tenesteområda?*
- d) I kva grad er det etablert system for å følgje opp at identifiserte risikoer blir handtert?*

4. I kva grad har kommunen etablert kontrollaktivitetar som skal sikre at sentrale arbeidsprosessar følgjer kommunen sine krav og retningslinjer?

- a) I kva grad er det etablert ei klar arbeidsdeling med tydelege fullmakter/delegasjonar?*
- b) I kva grad er det etablert skriftlege rutinar og retningslinjer for sentrale arbeidsprosessar?*
- c) I kva grad er det eit system for dokumentstyring som sikrar at rutinar blir oppdaterte og gjort tilgjengeleg for dei tilsette på ein føremålstenleg måte?*
- d) I kva grad er det etablert kontrollar for å sikre etterleving av sentrale rutinar og retningslinjer?*
- e) I kva grad er eventuelle kontrollar basert på ei systematisk risikovurdering?*
- f) I kva grad har kommunen etablert eit tenleg avviksmeldesystem?*

5. Er det etablert rutinar for oppfølging av at internkontrollen fungerer slik den var tenkt innanfor kommunen sine einingar/tenesteområde?

Ressursbruk

Slik prosjektet nå ligg føre er det estimert ein ressursbruk på 260 timar. Det inkluderar førebuing, utarbeiding av prosjektplan, førebuing og gjennomføring av datainnsamling, analyse og utarbeiding og kvalitetsikring av rapport.

Timane er innanfor det som kommunestyret har sett av i budsjettet til forvaltningsrevisjon i 2017.

Revisjonskriteria knytte dei ulike krava og omgrep er omtalt i kapittel 2 i planen. Dei metodaer som vil bli nytta vil vere dokumentanalyse, intervju og verifisering og høyring. Dette er det skrevet meir om i kapittel 3.

Når det gjeld aktivitetsplan/timebudsjett har Deloitte bede om at den ikkje vert gjort offentleg. Det syner selskapet si disponering av ressurar og dei meiner dette er informasjon som dei av konkurranseomsyn vil halde hemmeleg. Sekretariatet har teke ut dette vedlegget, med heimel i Off.lov § 13/ Forv.lov § 13, og legg den berre fram i møtet.

Deloitte skriv at oppstart vil vere i februar og rapporten vil vere klar for oversending innan utgangen av september 2017.

Sekretariatet meiner at utvalet bør kunne krevje at rapporten bør vere klår innan utgangen av august. Revisor vil då ha 6 månader på oppdraget. Høyring vil då måtte finne stad i august.

Utvalet har sitt fyrste møte i haust 12. september. Saksdokumenta vert sendt ut ei veke før, så rapporten bør vere klår til då. Rapporten vil då bli lagd fram for kommunestyret 25. september. Neste møte for utvalet er 15. november og då vil ein rapport ikkje bli lagd fram for kommunestyret før i desember, noko som er lite gunstig.

Kontrollvalet må før endeleg bestilling ta stilling til om dei føreslåtte problemstillingane dekkjer det kontrollutvalet ønskjer å oppnå med prosjektet.

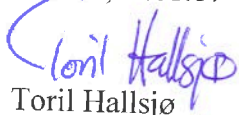
SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Sveio kontrollutval bestiller forvaltningsrevisjonsprosjektet «Internkontroll i Sveio kommune» i tråd med det utkastet til prosjektplan som ligg føre frå Deloitte AS med den/desse endring/ane:

- rapporten må vere klår til utgangen av august eller seinast 5. september 2017.

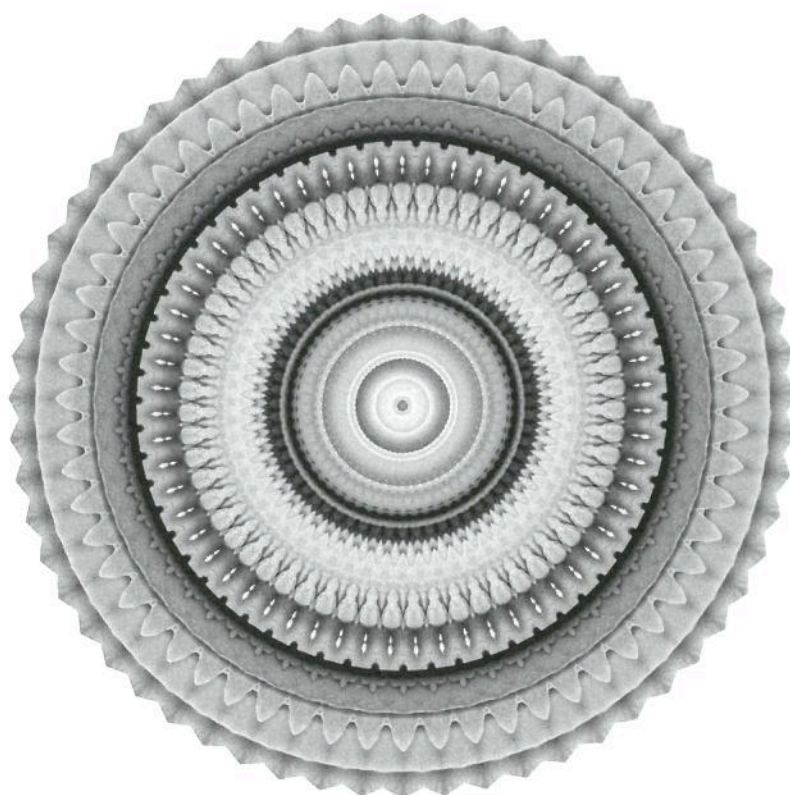
Ramma vert sett til 260 timar.

Aksdal, 17.01.17

Toril Hallsjø

Daglig leiar/utvalssekretær

Forvaltningsrevisjon | Sveio kommune

Internkontroll

Prosjektplan/engagement letter

Januar 2017

Innhald

1. Føremål og problemstillingar	4
1.1 Bakgrunn	4
1.2 Føremål og problemstillingar	4
1.3 Avgrensingar	5
2. Revisjonskriterium	6
2.1 Innleiing	6
2.2 Krav til internkontroll	6
2.3 Teori og rammeverk for internkontroll	7
2.4 Kommunale styringsdokument og vedtak	9
3. Metode	10
3.1 Dokumentanalyse	10
3.2 Intervju	10
3.3 Verifisering og høyring	10
4. Tid og ressursbruk	11
4.1 Nøkkelpersonell	11
4.2 Ressursbruk	11
4.3 Gjennomføringsplan	11

1. Føremål og problemstillingar

1.1 Bakgrunn

Deloitte har i samsvar med bestilling frå kontrollutvalet 8.11.2016 sak 29/16 utarbeidd ein prosjektplan for forvaltningsrevisjon av internkontroll i Sveio kommune.

1.2 Føremål og problemstillingar

Føremålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke i kva grad Sveio kommune har etablert eit overordna system for internkontroll som femner om alle tenestene i kommunen, og som sikrar tilfredsstillande kontroll av forvaltninga. Med bakgrunn i føremålet er det formulert følgjande problemstillingar:

- 1. Har kommunen etablert eit overordna system for internkontroll?**
 - a) I kva grad er det etablert eit felles system for internkontroll i kommunen?
 - b) I kva grad er det gjeve felles retningslinjer for korleis internkontroll skal utøvast i einingane/tenestene i kommunen?
- 2. I kva grad har kommunen arbeidd for å utvikle eit godt kontrollmiljø?**
 - a) I kva grad har leiinga sett fokus på internkontroll og leiarane sitt ansvar for internkontrollen?
 - b) Har kommunen etablert etiske retningslinjer og korleis er desse gjort kjent i verksemda?
 - c) I kva grad har kommunen sett fokus på fare for korrupsjon og misleghald?
 - d) I kva grad er det etablert eit system for varsling og oppfølging av varslarar?
 - e) I kva grad har kommunen etablert tydelege mål for tenestene?
 - f) I kva grad er det på overordna nivå i kommunen etablert ei rapportering som gjer det mogleg å ha oversikt og kontroll med kommunen si verksemd?
- 3. Korleis blir risikovurderingar nytta i internkontrollen i kommunen?**
 - a) Innan kva område blir det tatt i bruk risikovurderingar?
 - b) Er det eit system for å følgje opp resultatane av gjennomførte risikovurderingar?
 - c) I kva grad er det etablert system for å sikre at leiinga i kommunen er orientert om risikoområda innanfor dei ulike tenesteområda?
 - d) I kva grad er det etablert system for å følgje opp at identifiserte risikoer blir handtert?
- 4. I kva grad har kommunen etablert kontrollaktivitetar som skal sikre at sentrale arbeidsprosessar følgjer kommunen sine krav og retningslinjer?**
 - a) I kva grad er det etablert ei klar arbeidsdeling med tydelege fullmakter/delegasjonar?
 - b) I kva grad er det etablert skriftlege rutinar og retningslinjer for sentrale arbeidsprosessar?
 - c) I kva grad er det eit system for dokumentstyring som sikrar at rutinar blir oppdaterte og gjort tilgjengeleg for dei tilsette på ein føremålstenleg måte?
 - d) I kva grad er det etablert kontrollar for å sikre etterleving av sentrale rutinar og retningslinjer?
 - e) I kva grad er eventuelle kontrollar basert på ei systematisk risikovurdering?
 - f) I kva grad har kommunen etablert eit tenleg avviksmeldesystem?
- 5. Er det etablert rutinar for oppfølging av at internkontrollen fungerer slik den var tenkt innanfor kommunen sine einingar/tenesteområde?**

1.3 Avgrensingar

I dette prosjektet vil vi ikkje undersøke i detalj lovpålagte sektorspesifikke internkontrollkrav, slik som krav til forsvarleg system innanfor skule eller internkontrollforskrift for sosial- og helsetenesta. Vi vil heller ikkje undersøke regeletterleving knytt til spesifikke internkontrollkrav i støtteprosesser som f.eks. informasjonstryggleik. Men vi vil sjå på kva system og rutinar leiinga har for å følgje opp at dette er etablert.

Vi vil likevel kunne sjå nærare på nokre utvalde tenesteområde om kontrollutvalet ønskjer dette.

2. Revisjonskriterium

2.1 Innleiing

Revisjonskriteria vil bli henta frå og utleia av autoritative kjelder, rettsreglar, politiske vedtak og fastsette retningslinjer. Revisjonskriteria under er ikkje utøymande for kva som kan vere relevant i forvaltningsrevisjonen. Andre kriterium vil kunne komme til dersom det skulle vere naudsynt for å få ei fullstendig undersøking og vurdering av problemstillingane.

2.2 Krav til internkontroll

I NOU 2016:4 Ny kommunelov er internkontroll eit eige tema som blir drøfta. Det blir påpeika at:

«For enhver virksomhet er det å ha kontroll med at virksomheten drives i tråd med de mål og rammer som gjelder for virksomheten, en sentral del av styringen og av det å drive en virksomhet. Internkontroll vil kunne sikre at det ikke skjer avvik på vesentlige områder. Dette gjelder selvsagt også for kommuner. Slik kontroll med kommunens virksomhet er viktig både for kommunen selv, for innbyggere og mottakere av tjenester, for folkevalgt styring og for allmennhetens tillit til forvaltningen.»

Det går fram av kommunelova¹ § 23 nr. 2 at administrasjonssjefen i kommunen *“skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.”*

Kommunelova gjev inga nærare skildring av kva som ligg i “betryggende kontroll,” men det går fram av Ot.prp. nr. 70 (2002–2003)² at

«Selv om administrasjonssjefen etter kommuneloven i dag ikke eksplisitt er pålagt å etablere internkontroll, må det regnes som fast praksis at administrasjonssjefen har ansvar for etablering av internkontroll i administrasjonen. Etableringen av en tilstrekkelig internkontroll må regnes som en nødvendig del av administrasjonssjefens ledelsesansvar.»³

I Ot.prp. nr. 70 (2002–2003) går det vidare fram at internkontroll blir definert i vid forstand som ein prosess, sett i verk og gjennomført av leiarar og tilsette i verksemda med føremål å sikre måloppnåing på følgjande område:

- Målretta og effektiv drift
- Påliteleg ekstern rapportering
- Etterleving av gjeldande lover og regelverk.

I ein rapport frå Kommunal- og regionaldepartementet om internkontroll i kommunane, blir det peika på at kommunane er komplekse verksemdar som er regulert av ei rekke lover og forskrifter som både kan vere sektorovergripande, eller som definerer krav til internkontroll innanfor avgrensa område av verksemda. Krava er delvis dei same som er retta mot andre verksemdar/arbeidsstader, og delvis er krava spesifikke for kommunar og/eller kommunale oppgåver.

¹ Kommunal- og regionaldepartementet: Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven). LOV-1992-09-25-107.

² Om lov om endringer i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner m.m. (kommunal revisjon).

³ Kapittel 1.5.4

KS deler inn internkontrollen i kommunane i tre verkeområde:

- Sektorovergripande
- Tjenestespesifikk (t.d. barnevern, helse, skule)
- Støtteprosessar (t.d informasjonstryggleik, HMT)

Av kommunelova § 48 nr. 5, er det også eit krav om at internkontrollen skal omtalast i årsmeldinga til kommunen:

«I årsberetningen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens eller fylkeskommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen. *Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.*» (vår utheving)

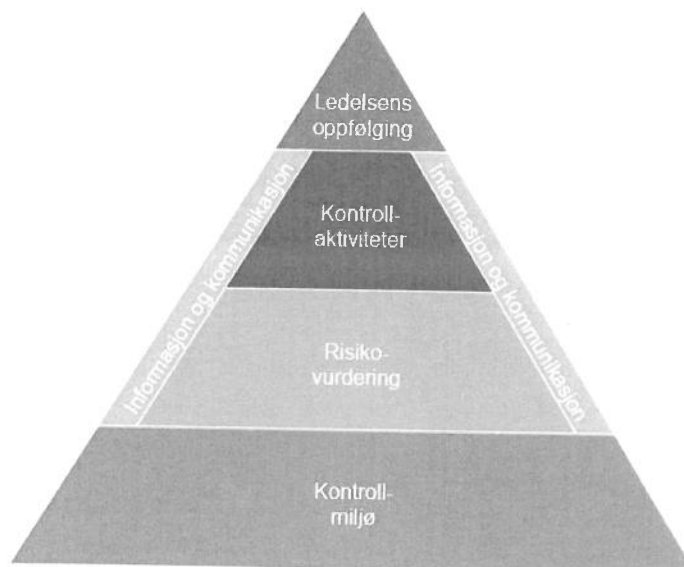
2.3 Teori og rammeverk for internkontroll

Det finst fleire rammeverk for korleis ein kan utarbeide eit internkontrollsystem. Eit av dei mest brukte rammeverka for internkontroll er COSO-modellen som definerer internkontroll som ein prosess som gir rimeleg tryggleik for at en organisasjon oppnår sine mål, og som sikrar ei effektiv drift, påliteleg rapportering og etterleving av lovar og regler.⁴ Hovudelementa i COSO-modellen er felles for fleire av dei ulike rammeverka for internkontroll. Dei viktigaste elementa er:

- kontrollmiljø
- risikovurdering
- kontrollaktivitetar
- kommunikasjon og informasjon
- leiinga si oppfølging

Komponentene er gjensidig avhengige av kvarandre, og likeverdige deler av eit internkontrollsystem. COSO-modellen kan illustrerast slik:

Figur 1: Illustrasjon av COSO-modellen

⁴ Sjø norsk oversetting i Internkontroll – et integrert rammeverk. Norges interne revisorers forening (1996), Oslo: Norges interne revisorers forening (NIRF).

I COSO sitt rammeverk går det fram at mål på sektorovergripande nivå er ein føresetnad for internkontroll. Leiingar og tilsette i organisasjonen må ha ei forståing for dei overordna strategiane og måla i organisasjonen, og ein del av internkontrollarbeidet er å spesifisere målbare, oppnåelige, relevante og tidfesta mål som organisasjonen skal jobbe etter. Desse overordna måla skal operasjonaliserast til dei underliggande einingane i organisasjonen.

Kontrollmiljø

For å sikre ein god internkontroll er det, ifølgje COSO-modellen, viktig å utvikle eit godt kontrollmiljø. Kontrollmiljøet er dei standardane, prosessane og strukturane som danner basis for organisasjonen sitt internkontrollarbeid. Det er fleire viktige prinsipp for eit godt kontrollmiljø, mellom anna:

- at organisasjonen viser at dei er opptatt av integritet og etiske verdier
- at leiinga, med utgangspunkt i organisasjonen sine mål, etablerer struktur, rapporteringsvegar og egna fullmakts- og ansvarsforhold.
- at organisasjonen forpliktar seg til å tiltrekke seg, utvikle og behalde kompetanse som samsvarer med organisasjonens mål.

Risikovurderingar

Risikovurderingar er eit sentralt element både i rammeverket for internkontroll i COSO, og dei sektorspesifikke og tenestespesifikke krava til internkontroll.

Gjennom risikovurderingar gjer ein ein systematisk gjennomgang av tenestene for å finne fram til aktivitetar eller prosessar kor det er fare for eksempel for manglande måloppnåing manglande etterleving av regelverk/rutinar, mangelfull rapportering eller utilfredsstillande kvalitet i tenestene.

I følgje KS er risikovurderingar grunnlaget for innretning av internkontrollen, og både det operative og strategiske nivået i kommunen bør vere involvert i risikovurderingane. Dette er også i samsvar med tilrådingar frå COSO. Risikovurderingar skal skje på både detaljert plan og på overordna plan. KS påpeiker at eit ansvar på rådmannsnivået er å «aggregere risiko», det vil sei å ha eit system for å sjå resultata frå enkeltvise risikoanalyser i samanheng. KS fremhever at:

«Relevant informasjon skal aggregeres og rapporteres videre til andre ledernivåer. Dette vil sikre oppmerksomhet om det som er viktigst, samtidig som vesentlige forhold fanges opp, vurderes og dokumenteres.» (s. 23)

Systematisk avviksrapportering er ein måte å sikre at organisasjonen oppdagar brot på rutinar og svakheiter i rutinar. Det kan leggjast til rette for avviksrapportering elektronisk eller manuelt. Det sentrale er at rutinane for avviksrapportering er enkelt tilgjengeleg, kjent for dei tilsette (eller andre som skal melde avvik), at det er en god kultur (kontrollmiljø) for å melde avvik, og at det er gode rutinar for oppfølging av meldte avvik. Resultatet frå ferdigbehandla avvik kan gjerne vere at organisasjonen gjer ei grundigare risikovurdering for å analysere årsaker til avvik, og kva tiltak som kan tenkast å førebygge framtidige avvik.

Kontrollaktiviteter

På eit meir detaljert nivå må organisasjonen etablere det som i COSO blir kalla «kontrollaktiviteter». Dette er de retningslinjer, aktivitetar og rutinar som blir sett i verk i den daglige drifta for å sikre at organisasjonen oppnår sine mål. Eit prinsipp som blir lagt til grunn er at leiinga skal etablere rutinar og retningslinjer som inngår som ein del av den daglige drifta i organisasjonen. Slike rutinar skal gjere det klart kva som er forventa av einingane, og skal gjere det tydelig kven som har ansvar for å gjennomføre rutinen. COSO åtvarar mot at uskrivne rutinar kan vere lette å omgå, og kan vere kostnadskrevjande for organisasjonen å vedlikehalde dersom det er utskifting av personell. Vidare tilrår COSO at leiinga ved jamne mellomrom gjennomgår og oppdaterer prosedyrar og kontrollaktivitetar.

I si rettleiing rådmennene om internkontroll tilrår KS at internkontrollen inngår som ein integrert del av leiing og styring i kommunen. Dette medfører at rådmannen og rådmannen si

leiargruppe skal involverast i internkontrollen, og då i særleg grad den sektorovergripande internkontrollen. KS tilrår at rådmannsnivået innhentar rapportering og følgjer opp mellom anna verksemda sitt arbeid med risikokartlegging og –vurdering, og følgjer opp gjennomførte kontrollar og evalueringar.

Leiinga si oppfølging

COSO-rammeverket legg til grunn at for å sikre gjennomføring av handlingar eller endringar som er nødvendige for å oppnå en god internkontroll, er leiinga si oppfølging viktig. Dette krev at leiinga må ha tilstrekkeleg innsikt til å vurdere kva element i internkontrollen som fungerer bra og kva element som bør forbetrast.

Leiinga kan for eksempel følgje opp internkontrollen gjennom regelmessige gjennomgangar i møte (leiinga si gjennomgang), inspeksjonsrundar/stikkprøver, og/eller systemrevisjonar.

For at oppfølginga skal fungere so føremålstenleg som mogleg, bør underliggande einingar rapportere vidare kritiske risikoar til rådmannsnivået, og rådmannen bør sørge for at internkontroll går inn som ein del av den ordinære rapporteringa og styringsdialogen i kommunen. KS tilrår også å synliggjere resultat, effektar og endringar som følgje av internkontrollarbeidet i årsrapporten frå kommunen.

Kommunikasjon og informasjon

For å etablere god internkontroll er det i følgje COSO-modellen vidare viktig med effektiv og tidsriktig informasjon og kommunikasjon, både horisontalt og vertikalt i organisasjonen.

2.4 Kommunale styringsdokument og vedtak

Relevante kommunale styringsdokument og vedtak kan også bli nytta som revisjonskriterium. Dette kan til dømes dreie seg om vedtak, krav og retningslinjer som er etablert knytt til internkontroll i kommunen.

3. Metode

Deloitte utfører forvaltningsrevisjon i samsvar med gjeldande standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) og kvalitetssikring er underlagt krava til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM).

3.1 Dokumentanalyse

Informasjon om kommunen og dokumentasjon på system og rutinar vil bli samla inn og analysert. Innsamla dokumentasjon vil bli vurdert i forhold til revisjonskriteria.

3.2 Intervju

For å få supplerande informasjon til skriftlege kjelder vil Deloitte intervjuje utvalte personar. Vi ønskjer å intervjuje personar som har særskilt ansvar for å arbeide med utvikling av internkontrollsystem/kvalitetssystem, rådmann, kommunalsjefar og utvalde leiarar for tenestekområda. Vi tek sikte på å gjennomføre om lag 7-10 intervju.

3.3 Verifisering og høyring

Oppsummering av intervju vil bli sendt til dei intervjuja for verifisering. Det er informasjon frå det verifiserte intervjureferatet som vil bli nytta i rapporten. Faktadelen i rapporten vil bli sendt til kommunen for verifisering. Deretter vil heile rapporten, inkludert vurderingsdel og forslag til tiltak, bli sendt til rådmannen for uttale. Rådmannen sin høyringsuttale vil bli vedlagt den endelege rapporten som blir sendt til kontrollutvalet.

4. Tid og ressursbruk

4.1 Nøkkelpersonell

Stein Ove Songstad er ansvarleg partner på oppdraget. I tillegg vil teamet bestå av prosjektleiar Birte Bjørkelo (Director), Maja Finnes Sollid og Marius Aure Bergvik. Deloitte har sett saman eit team som sikrar at prosjektet blir gjennomført i samsvar med gjeldande retningslinjer, samt med naudsynt kompetanse og erfaring innanfor kommunal revisjon.

4.2 Ressursbruk

Med utgangspunkt i prosjektet sin karakter og planen som er lagt for korleis prosjektet skal bli gjennomført vil det ta totalt 260 timar å gjennomføre prosjektet. Dette inkluderer førebuing av prosjektet, utarbeiding av problemstillingar og prosjektplan, førebuing og gjennomføring av datainnsamling, analyse av data og utarbeiding og kvalitetssikring av rapport. Timetalet omfattar også presentasjon av ferdig rapport for kontrollutvalet.

Timeestimatet inkluderer ikkje førebuing og gjennomføring av presentasjon i kommunestyret. Ein eventuell presentasjon av rapporten i kommunestyret vil bli fakturert etter medgått tid, inntil 6 timar i tillegg til det totale timetalet som er presentert over.

Sjå vedlegg for oversikt over timefordeling.

4.3 Gjennomføringsplan

Oppstart av prosjektet vil vere februar 2017 og rapporten vil vere klar for oversending til kontrollutvalet ved sekretariatet innan utgangen av september 2017. For å kunne gjennomføre prosjektet innan denne fristen og med stipulert timebruk er det nødvendig at kommunen sender over etterspurt dokumentasjon innan dei fristar som blir sett, og at utvalde personar stiller til og verifiserer intervju.

Fakturering av kostnadene ved prosjektet vil skje i samsvar med avtale.

Bergen, 16. januar 2017

Stein Ove Songstad
Oppdragsansvarleg partner

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	24.01.17	3/17
Kommunestyret	06.03.17	

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

KONTROLLUTVALET - ÅRSMELDING 2016

Vedlegg: kontrollutvalet si årsmelding for 2016

Saksorientering:

I følge kommuneloven § 77 pkt 6 skal ”kontrollutvalget rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget”.

Utkast til årsmelding for kontrollutvalet si verksemd i 2016 følgjer vedlagt. Den er sett opp etter omtrent same mal som tidligare årsmeldingar.

Årsmeldinga summerer opp utvalet sin aktivitet i 2016 og gir eit samandrag av dei hovedsaker som utvalet har hatt til handsaming gjennom året. Årsmelding gjer dessutan ei total oversikt over alle saker til handsaming og saker til orientering .

Årsmeldinga vert lagt fram for kommunestyret til orientering etter at kontrollutvalet har godkjent den. Eventuelle endringar som måtte komme frå utvalet vil bli innarbeida før den blir vidaresendt.

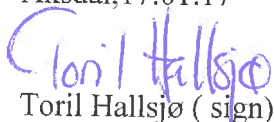
SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Sveio kontrollutval godkjenner årsmelding for 2016 slik ho ligg føre (eller med endringar som kom fram i møtet).

OG INNSTILLING:

Sveio kommunestyre tek kontrollutvalet si årsmelding 2016 til orientering.

Aksdal, 17.01.17

Toril Hallsjø (sign)

Daglig leiar/utvalssekretær

KONTROLLUTVALET ÅRSMELDING 2016

KONTROLLUTVALET

SVEIO KOMMUNE

INNLEIING

Kontrollutvalet si årsmelding er ei tilbakemelding til kommunestyret om utvalet si verksemd og kva saker og oppgåver som er tatt opp drøfta, og handsama i 2016.

I følgje kommunelova § 77 pkt. 6 skal "**kontrollutvalet rapportere resultata av sitt arbeid til kommunestyret**".

1. OM KONTROLLUTVALET

Kontrollutvalet er eit lovpålagt organ som skal på vegne av kommunestyret syte for tilsynet med forvaltninga av kommunen (rekneskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon) og selskap som kommunen eig (selskapskontroll). Utvalet skal også sjå til at revisjonen fungerer på ein trygg måte. Ordninga er heimla i kommunelova og i eiga forskrift om kontrollutval.

Kontrollutvalet er ikkje underlagt andre organ enn kommunestyret og rapporterer og innstiller til dette.

Kontrollutvalet har eige reglement, vedtatt av kommunestyret i 2012 og revidert i 2014.

2. MEDLEMMENE I UTVALET

Det er kommunestyret sjølv som vel medlemmene. Kontrollutvalet skal ha minst tre medlem, og etter § 77 nr 1 i kommunelova skal minst eit av utvalet sine medlemmer veljast blant representantane i kommunestyret. Tilsette i kommunen er utelukka frå val til kontrollutvalet.

For valperioden 2015 - 2019 valde kommunestyret haust 2015 følgjande medlemmer til kontrollutvalet:

Faste medlemmer

Leiar	Olav Haugen (KrF)
Nestleiar	Ole-Ørjan Hov (MDG)
Medlem	Heidi Selsås (Ap)
Medlem	Hans Christian Andersen (Frp)
Medlem	Torill Hagland (H)

Numeriske varamedlem:

1. Svein Nesse (V)
2. Sissel Lier Høiness (Ap)
3. Haldis R. Stueland (KrF)
4. Svein Olaf Bua (H)
5. Helga Reinertsen (Sp)

Ole-Ørjan Hov var utvalet sin kommunestyrerepresentant. Då han i juni fekk tilsetjing i kommunen, blei det halde nyval hausten 2016. Utvalet består no av følgjande:

Faste medlemmer

Leiar	Olav Haugen (KrF)
Nestleiar	Hans Christian Andersen (Frp)
Medlem	Heidi Selsås (Ap)
Medlem	Gustav Eidsvåg (Frp)
Medlem	Torill Hagland (H)

Numeriske varamedlem:

1. Svein Nesse (V)
2. Sissel Lier Høiness (Ap)
3. Haldis R. Stueland (KrF)
4. Svein Olaf Bua (H)
5. Helga Reinertsen (Sp)

Gustav Eidsvåg er også kommunestyrerepresentant.

Ordføraren har møte- og talerett i utvalet. Ordførar har møtt ein gong. Rådmannen har ikkje møterett, men kan bli invitert/kalla inn av utvalet. Han møtte ein gong i fjor. I tillegg har økonomisjef, skatteoppkrevjar, personalleiar, kommunalsjef Tollefsen og kommunalsjef Habberstad møtt ein gong. Kommunalsjefane har informert om einingane sine.

Møta vert gjort kjent på kommunen sine nettsider og sekretariatet sine heimesider. På desse stadene vert også sakspapira og protokollar lagt ut.

3. AKTIVITETEN I KONTROLLUTVALET I 2016

Kontrollutvalet har i 2016 hatt **5** (6) møte, fordelt på tre om våren og to på hausten. Kontrollutvalet sine møte er opne for publikum og presse med unnatak av når det er heimel i lov om å lukke. Utvalet held sine møte i kommunestyresalen i rådhuset.

Utvalet har i 2016 hatt **31** (34) saker til handsaming der **5** (6) av sakene er vidaresendt til handsaming i kommunestyret. **46** (47) saker er blitt lagd fram til orientering. Samla oversyn over saker og orienteringssaker følgjer som vedlegg til årsmeldinga.

På kontrollutvalskonferansen i regi av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) i februar deltok H.C. Andersen. Det var ingen på konferansen til Forum for kontroll og tilsyn i juni.

På dagskonferansen for kontrollutval i Rogaland i Sandnes 17. november deltok utvalsleiar.

4. KONTROLLUTVALET SINE HOVUDOPPGÅVER

Kontrollutvalet har oppgåver knytte til internt tilsyn og kontroll gjennom rekneskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

4.1 REKNEKAPSREVISJON

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunen sin årsrekneskap og rekneskap til kommunale føretak vert revidert på ein trygg måte. Kontrollutvalet skal også halde seg orientert om revisjonsarbeidet og sjå til at det går føre seg i samsvar med lov og føresegner, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalet sine instruksar.

Kontrollutvalet hadde i møtet 19.04.16 kommunen sin årsrekneskap for 2015 til handsaming. Totalt sett blei rekneskapen for 2015 gjort opp med eit driftsoverskot på kr 9,1 mill. og positivt netto driftsresultat med kr 17,4 mill. kr. Det utgjør 4 % og ein klar forbetring frå året før.

Uttale til rekneskap for Ryvarden Kulturfyr KF og Sveio Bufellesskap KF blei godkjent i same møtet. Kontrollutvalet hadde her ikkje merknader til rekneskapane. Både viste overskot.

4.2 FORVALTNINGSREVISJON

I følgje kommunelova skal kontrollutvalet sjå til at det årleg vert gjennomført forvaltningsrevisjon av den kommunale verksemda. Kontrollutvalet skal minst ein gong i

valperioden utarbeide ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Kommunestyret skal vedta planen. Sveio kommune sin plan for 2016-2020 blei vedteken av kommunestyret i møte 31.10.16, sak 111/16.

Rapport om «Sakshandsaming, service og haldningar» blei lagd fram for kommunestyret 14.03.16, sak 2/16. Revisor hadde to tilrådingar. Rådmannen kom med tilbakemelding om oppfølging av rapporten innan 6 månader i septembermøtet. Prosjekt om «Internkontroll» blei valt i haust som fyrste prosjekt i ny plan. Prosjektmandat og rapport vil føreligge i løpet av 2017.

4.3 SELSKAPSKONTROLL

I følgje kommunelova er kontrollutvalet pålagt og sjå til at det vert ført kontroll med forvaltninga av kommunen sine interesser i selskap m.m. Kontrollutvalet skal også her utarbeida ein plan for gjennomføring av selskapskontroll.

Planen for 2016-2020 og retningslinjene for slik kontroll blei vedtatt av kommunestyret i møte 31.10.16, sak 112/16.

Kontrollutvalet vedtok i 2014 å delta i selskapskontroll av Haugaland Kraft AS og Haugaland Næringspark AS i lag med dei andre eigarkommunane. Rapport var klar i mars 2015. Deloitte såg etter om selskapa har etablert system og rutinar for å sikre at selskapa vert drive i samsvar med vedtekter, politiske vedtak og regelverk. Det blei avdekket nokre få forbedringspunktar, og det blei sett ein frist på 12 månader for tilbakemelding om oppfølging av tilrådingane.

Utvalet fekk tilbakemelding om oppfølging av selskapskontrollen i Haugaland Kraft AS i møtet i juni.

4.4 TILSYN MED REVISOR

Tilsyn med revisjonen blir gjennomført ved gjennomgang av revisjonens planer og rapporter. Utvalet innhentar kvart år uavhengighetserklæring frå ansvarleg revisor.

KPMG AS var kommunen sitt revisjonsselskap fram til 31.06.16. Oppdragsansvarleg rekneskapsrevisor har vore Willy Hauge med kontor på Stord. Han møtte i april møtet. Frå 01.07.16 overtok Deloitte AS med kontor i Haugesund.

Forvaltningsrevisorane har kontor i Bergen og har møtt i to av møta i 2016.

Revisor har møte- og talerett i utvalet sine møte. Det er presentert revisjonsplan og lagt fram overordna analyse og utkast til plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

Kontrollutvalet gjennomførte i 2015 ny anbodskonkurranse om revisjonstenestene for perioden 2016-2020. Kommunestyret tilrådde kontrollutvalet si innstilling å velje Deloitte AS som kommunen si revisor i møtet 14.12.15, sak 100/15. Avtalen gjeld fire år frå 01.07.16 med opsjon til å forlengje avtalen med to år. Oppdragsansvarleg revisor frå Deloitte er Else Holst-Larsen.

4.5 TILSYN MED FORVALTNINGA

Tilsyn med forvaltninga er gjennomført ved at utvalet har fått orientering frå rådmannen om spørsmål og saker utvalet har tatt opp.

I junimøtet handsama utvalet ei sak frå ein innbyggjar som ønskte å få utvalet til å iverksette undersøking i sak knytte til stiftinga Sveio Bufellesskap og Bufetat. Utvalet avviste saka då utvalet ikkje er eit klageorgan og viste til at desse organa har sine kontrollinstansar.

I november møtte kommunalsjef og han orienterte om framlegg til budsjett 2017 og økonomiplan. Utvalet er og blitt orientert om statlege tilsyn, tertialrapportar, budsjettvedtak, KOSTRA-tall osv.

5 BUDSJETT/REKNESKAP FOR TILSYN OG KONTROLL

ANSVARsomRÅDE 10010	REGNSKAP 2016	BUDSJETT 2016	REGNSKAP 2015
REVISJON OG KONTROLLUTVAL			
Godtgjersle, kurs, m.m	67 967	44 000	75 158
Revisjonstenester (avt m/priv.)	295 572	385 000	292 008
Sekretariatstenester ((IKS)	159 000	159 000	153 000
Sum utgifter	522 539	588 000	520 166

Kontrollutvalet handsama hausten 2016 framlegg til budsjett for internt tilsyn og kontroll for 2017. Framlegg til budsjett var på kr 622.000 eks. mva. Timetalet til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll har blitt betre då fastprisen blei lågare ved sist anbudsrunde.

6. SEKRETARIATET FOR KONTROLLUTVALET

Kommunane er pålagt å ha eit kontrollutvalssekretariat som er uavhengig, dvs. ikkje knytte opp mot rådmann eller revisjon. Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS kom i drift frå 2005. Selskapet er eid av 10 kommunar og oppgåvene blir ivaretatt av to tilsette.

Sekretariatet har, i tillegg til kontakt og samarbeid med utvala, administrasjon og politisk leiing, samarbeid med tre revisjonsselskap, andre interkommunale selskap i regionen og sekretariata i Rogaland, Hordaland og Agder.

Selskapet har i 2016 fått nytt styret og oppdatert overordna strategiplan. Fast utvalssekretær har vore dagleg leiar Toril Hallsjø. Sekretariatet har egne heimesider, www.kontrollutvalgene.no, kor mellom anna alle sakskart, protokollar og rapportar blir lagd ut fortløpande.

Frå Sveio kommune har Olav Haugen vore kommunen sin representant til representantskapet i IKSet med Ole-Ørjan Hov som varamedlem. Haugen møtte på det konstituerande møtet 25.04.16 og blei vald til leiar av representantskapet.

7. OPPSUMMERING

Aktiviteten i 2016 har vore som planlagt. Det har blitt handsama ein rapport og ein ny rapport er valt ut for 2017. Utvalet har også handsama oppfølging av rapport. Året har vore prega av å få på plass nye planar for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll dei neste fire år. Utvalet har delteke i utarbeiding av overordna analyse og planane. Planane for forvaltningsrevisjon 2016-2020 og selskapskontroll 2016-2020 har blitt vedteken av kommunestyret etter innstilling frå utvalet. Administrasjonen har gjort greie for aktuelle saker som utvalet har bede om undervegs gjennom året.

Sveio, den 24.01.17

Kontrollutvalet i Sveio

Olav Haugen
leiar (sign.)

Hans Christian Andersen
(sign.)

Torill Hagland
(sign.)

Heidi Selsås
(sign.)

Gustav Eidsvåg
(sign.)

OVERSYN OVER SAKER – SVEIO KONTROLLUTVAL 2016

Saker til behandling:

- 1/16 Godkjenning av protokoll frå møte 08.12.15
- 2/16 Referat- og orienteringssaker 26.01.16
- 3/16 Kontrollutvalet si årsmelding 2015
- 4/16 Plan for orientering av stab/støtte og resultateiningane

- 5/16 Godkjenning av protokoll frå møte 26.01.16
- 6/16 Referat- og orienteringssaker 19.04.16
- 7/16 Sveio kommune – uttale til årsrekneskapen for 2015
- 8/16 Ryvarden Kulturfyr KF – rekneskap og årsmelding 2015
- 9/16 Sveio Bufellesskap KF – rekneskap 2015
- 10/16 Plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll 2016-2020 — overordna analyse – Risikospill v/Deloitte as
- 11/16 Orientering frå administrasjonen - stab/støtte

- 12/16 Godkjenning av protokoll frå møte 19.04.16
- 13/16 Orientering frå administrasjonen – helse og omsorg
- 14/16 Sak frå innbyggjar om å iverksette undersøking
- 15/16 Oppfølging av rapport – selskapskontroll - Haugaland Kraft AS
- 16/16 Referat- og orienteringssaker 14.06.16

- 17/16 Godkjenning av protokoll frå møte 14.06.16
- 18/16 Orientering frå administrasjonen – oppvekst og kultur
- 19/16 Oppfølging av revisjonsrapport «Sakshandsaming, service og haldningar»
- 20/16 Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020 med overordna analyse
- 21/16 Plan for selskapskontroll 2016-2020 med overordna analyse
- 22/16 Revisor si egenerklæring 2016
- 23/16 Budsjett 2017 – kontroll og tilsyn - kontrollutvalet
- 24/16 Referat- og orienteringssaker 13.09.16

- 25/16 Godkjenning av protokoll frå møte 13.09.16
- 26/16 Orientering frå administrasjonen – kommunalsjef teknisk m.m.
- 27/16 Rådmannen sitt framlegg til budsjett 2017
- 28/16 Val av prosjekt - tinging av prosjektmandat
- 29/16 Revisjonsplan 2016
- 30/16 Møteplan for 2017
- 31/16 Referat- og orienteringssaker 08.11.16

Referat- og orienteringssaker 2016 til Sveio kontrollutval

1. Kommunestyrevedtak 14.12.15, sak 120/15 – Val av revisor for perioden 2016-2020
2. Statusoversikt - januar 2016
3. Årshjul for kontrollutvalet
4. Kommunesektoren sitt etikkutval – referat frå møtet 23.11.15
5. Brev til KPMG - evaluering og val av leverandør – anbod på revisjonstenestene
6. Kommunal rapport 19.01.16 – skatteinntektene 2015 – landsbasis
7. Kommunal rapport 19.01.16 – skattetallen for den enkelte kommune
8. Årsrapport og skatterekneskap 2015 - skatteoppkrevjaren i Sveio kommune
9. Førebels rekneskapstall 2015 – ansvar 1010 – kontroll og revisjon – funksjon 1100
10. Haugaland Vekst IKS – protokoll frå representantskapsmøtet 11.12.15 - konstituering
11. Påmeldt til Kontrollutvalskonferansen 03.-04.02.16 frå Sveio: H.C. Andersen
12. Førebels melding om representantskapet i SIM IKS – om val og dato 29.04.16

13. Statusoversikt - april 2016
14. Avtale om revisjonstenester 2016-2020 – til underskriving
15. NKRF-nytt – kommunelovutvalet har levert sin utredning (NOU 2016:4)
16. Skatteetaten sin kontrollrapport 2015 – skatteoppkrevjarfunksjonen for Sveio
17. Innkalling til repr.skapsmøte 25.04.16 – Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
18. Innkalling til repr.skapsmøte 29.04.16 - SIM IKS
19. Innkalling til repr.skapsmøte 29.04.16 - Haugaland Vekst IKS
20. NKRF -kontrollutvalskonferansen - evaluering/tilbakemelding v/H.C. Andersen
21. FKT – fagkonferanse ktrl og tilsyn 07.-08.06.16 – utvalsleiar O. Haugen påmeldt

22. Statusoversikt - juni 2016
23. Komm.styrevedtak 23.05.16, sak 32/16 – Eigarskapsmelding 2016- 2019
24. Komm.styrevedtak 23.05.16, sak 36/16 – Nedlegging av Sveio Bufellesskap KF
25. Protokoll frå møte 25.04.16 – Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
26. Innkalling - generalforsamling 06.06.16 – Haugaland Kraft AS
27. Innkalling – hamnerådet – 09.06.16 – Karmsund Havn IKS
28. FKT – fagkonferanse 07.-08.06.16 – evaluering /tilbakemelding v/utvalsleiar
29. Innkalling - Årsmøte i FKT 07.06.16

30. Statusoversikt - september 2016
31. Søknad frå Ole-Ørjan Hov om permisjon fra vervet som nestleder i kontrollutvalet
32. Protokoll - Generalforsamling 06.06.16 – Haugaland Kraft AS
33. Protokoll - Havnerådsmøte 09.06.16 – Karmsund Havn IKS
34. Protokoll - e-post 30.06.16 – Karmsund Havn IKS – sak 5/16 – godtgjersle
35. KS Bedrift – unntaksvis bruk av telefonmøte i interkommunale selskap
36. Haugaland Kraft AS -brev frå styreleiar 12.09.16 – ny generalforsamlingsprotokoll

37. Statusoversikt - november 2016
38. Kommunestyrevedtak 26.09.16, sak 100/16 – nyval - kontrollutvalet
39. Komm.styrevedtak 31.10.16, sak 110/16 – Oppfølging av rapport – Sakshandsaming osv.
40. Kommunestyrevedtak 31.10.16, sak 111/16 – Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020
41. Komm.styrevedtak 31.10.16, sak 112/16 – Plan for selskapskontroll 2016-2020
42. Tertialrapport 2. tertial 2016 – sak til FSK 17.10.16 og KST 31.10.16
43. Invitasjon fra FKT Rogaland til Haustkonferanse 17.11.16 i Sandnes
44. Kommunal Rapport 29.09.16 – om revisjonsutgifter
45. KOSTRA-tall vedr. funksjon 110 – Kontroll og revisjon – 10 kommuner på Haugalandet
46. Forum for Kontroll og tilsyn (FKT) – høringsuttalelse til NOU: 4 Ny kommunelov

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	24.01.17	4/17
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 24.01.17

Vedlegg:

1. Statusoversikt - januar 2017
2. Førebels rekneskapstall 2016 – ansvar 1010 – kontroll og revisjon – funksjon 1100
3. Haugaland Vekst IKS – protokoll frå representantskapsmøtet 16.12.16
4. Årsrapport og skatterekneskap 2016 - skatteoppkrevjaren i Sveio kommune
5. Haustkonferansen 17.11.16 i Sandnes – tilbakemelding frå utvalsleiar
6. Påmeldt til Kontrollutvalskonferansen 01.-02.02.17 frå Sveio: nestleiar H.C. Andersen
7. NKRF – informasjonsskriv 8/16 – Nye maler for normalberetninger 2016

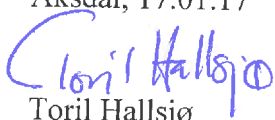
Saksorientering:

Vedlagt følger dei opplista tema (brev, melding og liknande) til kontrollutvalet til orientering.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Kontrollutvalet tar referatsak 1 – 7 til orientering.

Aksdal, 17.01.17

Toril Hallsjø
Utvalssekretær

Kontrollutvalet i Sveio - Statusoversikt jan. 2017

Saker fra bestilling til behandling i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjon	Bestilling	Tidsbruk	Status	Ferdig	Merknader
«Internkontroll»	24.01.17, sak 02/17	260t	Til bestilling	Aug. 2017	
Selskapskontroll					
Andre saker					

Saker under politisk handsaming eller til oppfølging i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjon/ selskapskontroll	Bestilt	Hand- saming i KU	Hand- saming i KST	Planlagt oppfølging	Merknader
«Internkontroll»	24.01.17, sak 02/17				
Andre saker					

Avslutta prosjekt

Forvaltningsrevisjon	Bestilt	Behandla i KU	Behandla i KST	Fylgt opp i KST	Merknader
«Sakshandsaming, service og haldningar»	10.02.15, sak 3/15	01.10.15, sak 25 /15	14.03.16 sak 2 /16	31.10.16, sak 110/16	KPMG AS
«Spesialped. tiltak i Sveio»	28.01.14 sak 3/14	23.09.14, sak 26/14	03.11.14, sak 73/14	08.12.15, sak 30/15	KPMG AS
Selskapskontroll					
Haugaland Kraft AS og Hgl Næringspark AS	09.09.14, sak 19/14	20.04.15, sak 10/15	11.05.15, Sak 26/15	KU 14.06.16, sak 15/16	Deloitte AS
Andre saker					
Plan og overordna analyse – forvaltnings- revisjon 2016-2020	03.12.15, 33/15	13.09.16, sak 20/16	31.10.16 sak 111/16	Neste 4 år	Laga av Deloitte AS
Plan og overordna analyse – selskaps- kontroll 2016-2020	03.12.15, 33/15	13.09.16, sak 21/16	31.10.16 sak 112/16	Neste 4 år	Laga av Deloitte AS

1 SVEIO KOMMUNE (2016) - År/Periode 2016 1 - 12

09.01.2017

	Regnskap 2016	Buds(end) 2016	Avvik(per.) 0
Ansvar: 10010 REVISJON OG KONTROLLUTVAL			
10511 SK.PLIKTIG KM-GODTGJERSLE	294	0	294
10800 GODTGJERSLE FOLKEVALDE	39.776	21.685	18.091
10802 TAPT ARBEIDSFORTENESTE FOLKEVALDE	0	2.000	-2.000
10906 PENSJON - KLP FELLESORDNING	0	4.360	-4.360
10990 ARBEIDSGJEVARAVGIFT	5.650	3.955	1.695
11151 BEVERTNING I KOMMUNAL REGI	865	0	865
11205 UTGIFTSDEKNING, HOTELL,OPPHALD MØTE (IKKJE KL	5.191	0	5.191
11500 KURSAVGIFTER,HOTELL VED KURS,OPPLÆRING - IKK	7.700	30.000	-22.300
11600 KOST, OPPHALD, RESIEUTGIFTER, OPPGÅVEPLIKTIG	567	2.000	-1.433
11601 KØYREGODTGJERSLE	3.724	1.000	2.724
11951 KONTINGENTAR	4.200	4.000	200
13501 INTERKOMMUNALE SAMARBEIDSTILTAK	159.000	159.000	0
13700 DRIFTSAVTALAR MED PRIVATE/TILSKOTT TIL LÆREBE	295.572	385.000	-89.428
14290 MERVERDIAVGIFT UTENFOR MVA-LOVEN	74.010	90.000	-15.990
17290 KOMPENSASJON MOMS PÅLØPT I DRIFTSREGNSKAP	-74.010	-90.000	15.990
17903 Indirekte VAR - inntekter	0	-25.000	25.000
Sum ansvar: 10010 REVISJON OG KONTROLLUTVAL	522.539	588.000	-65.461
TOTALT	522.539	588.000	-65.461

Representantskapsmøteprotokoll for Haugaland Vekst IKS

Den 16. desember 2016 ble det avholdt representantskapsmøte i Haugaland Vekst IKS, i Statoils representasjonsbolig på Kårstø. Møtet startet 9:00

Tilstede:

Haugesund kommune v/	May Britt Vihovde
Tysvær kommune v/	Ola S Apeland
Bokn kommune v/	Tormod Våga
Utsira kommune v/	Marte Eide Klovning
Sveio kommune v/	Jorunn Skåden
Karmøy kommune v/	Jarle Nilsen
Vindafjord kommune v/	Ole Johan Vierdal
Etne kommune v/	Siri Kløkkerstuen
Sauda kommune v/	Asbjørn Birkeland
Suldal kommune v/	Gerd Helen Bø
Rogaland Fylkeskommune v/	Jarle Nilsen
Administrasjonen	Tormod Karlsen
	Arvid Nesse

I tillegg møtte styreleder Ole Bernt Thorbjørnsen og Toril Hallsjø fra Haugaland Kontrollutvalgsssekretariat.

Til behandling forelå:

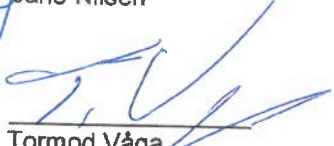
- Sak 5/16 Valg av møteleder**
Til møteleder ble Jarle Nilsen enstemmig valgt.
- Sak 6/16 Godkjenner av innkalling og dagsorden**
Innkalling og dagsorden ble godkjent.
- Sak 7/16 Behandling av budsjett for 2017**
Representantskapet godkjenner styrets forslag til budsjett 2017.
- Sak 8/16 Valg av revisor**
Representantskapet velger å la KPMG fortsette som selskapets revisor også i 2017.

Det forelå ingen flere saker til behandling.

Kårstø den 16.12.2016

Representantskapet for Haugaland Vekst IKS

Jarle Nilsen

Tormod Våga

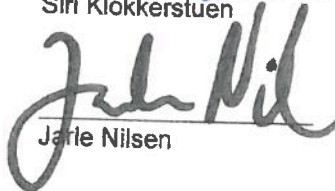

Ole Johan Vierdal

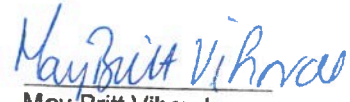

Gerd Helen Bø

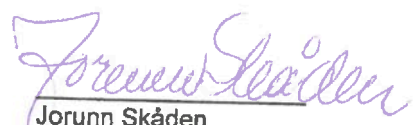

Sigmund Lier

Marte Eide Klovning

Siri Klokkestuen

Jarle Nilsen

May Britt Vihovde

Jorunn Skåden

Asbjørn Birkeland

Årsrapport for 2016

Skatteoppkreveren i 1216 Sveio kommune

Innhold

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet	3
1.1 Skatteoppkreverkontoret.....	3
1.1.1 Ressurser	3
1.1.2 Organisering	3
1.1.3 Ressurser og kompetanse.....	3
1.2 Internkontroll	3
1.3 Vurdering av skatteinngangen	4
1.3.1 Total skatte- og avgiftsinngang i regnskapsåret.....	4
1.3.2 Kommunens andel av skatteinngangen i regnskapsåret	4
1.4 Skatteutvalg	4
2. Skatteregnskapet	4
2.1 Avleggelse av skatteregnskapet	4
2.2 Margin	4
2.2.1 Margin for inntektsåret 2015	4
2.2.2 Margin for inntektsåret 2016	4
2.2.3 Kommentarer til marginavsetningen	4
3. Innføring av krav	5
3.1 Restanseutviklingen	5
3.1.1 Totale restanser og berostilte krav	5
3.1.2 Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser	5
3.1.3 Restanser eldre år	6
3.1.4 Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år.....	6
3.2 Innføringens effektivitet.....	6
3.2.1 Vurdering av kontorets resultat pr. 31.12.2016	6
3.2.2 Vurdering av sammenheng mellom aktivitet og resultat.....	6
3.2.3 Omtale av spesielle forhold	6
3.2.4 Kontorets eventuelle tiltak for å bedre effektiviteten i innføringen.....	6
3.3 Særnamskompetanse	6
4. Arbeidsgiverkontroll	7
4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen	7
4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller.....	7
4.3 Resultater fra arbeidsgiverkontrollen	7
4.4 Vurdering av arbeidsgiverkontrollen	7
4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører	7
4.6 Gjennomførte informasjonstiltak	7

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet

1.1 Skatteoppkreverkontoret

1.1.1 Ressurser

Ressursfordeling	Årsverk	%-andel fordelt
Antall årsverk ved skatteoppkreverkontoret som kun er benyttet til skatteoppkreverfunksjonen i regnskapsåret	1,2	100 %
Ressursbruk ved skatteoppkreverkontoret, fordeling av årsverk	-----	-----
Skatteregnskap	0,25	20,8 %
Innfordring av skatt og arbeidsgiveravgift	0,40	33,3 %
Arbeidsgiverkontroll	0,40	33,3 %
Informasjon og veiledning overfor skatte- og avgiftspliktige og regnskapsførere/revisorer	0	0 %
Skatteutvalg	0	0 %
Administrasjon	0,15	12,5 %
(Andel fordelt skal være 100 %)	Sum	100 %

1.1.2 Organisering

I 2016 har Skatteoppkreveren i Sveio vært med i Haugaland arbeidsgiverkontroll. Ressursbruken i tilknytning til kontrollarbeid utgjør ca 0,40 årsverk. Silvia Økland har hatt 80% stilling ved skatteoppkreverkontoret gjennom året. Andre ansatte ved økonomikontoret bistår ved oppgaver som krever det.

1.1.3 Ressurser og kompetanse

Skatteoppkreverens ressurser har vært forsvarlige i 2016, selv om en kunne hatt nytte av mer ressurser.

Kompetansen på skatteregnskap og innfordring har vært tilfredsstillende i 2016.

Arbeidsgiverkontrollen kjøpes av Haugaland arbeidsgiverkontroll. Etter skatteoppkreverens oppfatning innehar Haugaland arbeidsgiverkontroll god kompetanse innenfor området.

1.2 Internkontroll

Skatteoppkreverkontoret har arbeidet med internkontroll i 2016. Det skal arbeides videre med ulike sider ved internkontroll fremover.

1.3 Vurdering av skatteinntangen

1.3.1 Total skatte- og avgiftsinngang i regnskapsåret

Skatteinntangen i Sveio har økt med 7,9% fra 2015 til 2016. Økningen fra 2014 til 2015 3,3%.

1.3.2 Kommunens andel av skatteinntangen i regnskapsåret

Sveio Kommune sin andel av skatteinntangen har gått fra 24,1% til 25,6% fra 2015 til 2016.

1.4 Skatteutvalg

Sveio skatteoppkreverkontor har hatt en sak til skatteutvalg i 2016.

2. Skatteregnskapet

2.1 Avleggelse av skatteregnskapet

Avleggelse av skatteregnskapet

Skatteoppkreveren i Sveio kommune bekrefter at skatteregnskapet for 2016 er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, jf. Instruks for skatteoppkrevere av 8.april 2014 § 3-3 nr. 2.

Det er ikke mottatt pålegg om regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av skatteregnskapet fra regional kontrollenhet

Årsregnskapet for 2016 følger som vedlegg til årsrapporten, og er signert av skatteoppkreveren.

2.2 Margin

2.2.1 Margin for inntektsåret 2015

Innestående margin for inntektsåret 2015, pr. 31.10.2016	kr 4 416 653,-
--	----------------

For mye/lite avsatt margin for inntektsåret 2015	kr 0,-
--	--------

Marginprosent

Prosentsats marginavsetning: 10%. Gyldig fra: 01.01.1900

2.2.2 Margin for inntektsåret 2016

Marginavsetning for inntektsåret 2016, pr. 31.12. 2016	kr 38 907 488,-
--	-----------------

Gjeldende prosentsats marginavsetning: 10%. Gyldig fra: 01.01.1990

2.2.3 Kommentarer til marginavsetningen

3. Innfordring av krav

3.1 Restanseutviklingen

3.1.1 Totale restanser og berostilte krav

Skatteart	Restanse 31.12.2016	Herav berostilt restanse 31.12.2016	Restanse 31.12.2015	Herav berostilt restanse 31.12.2015	Endring i restanse Reduksjon (-) Økning (+)	Endring i berostilt restanse Reduksjon (-) Økning (+)
Sum restanse pr. skatteart	16 438 568	263 419	15 105 300	263 419	1 333 268	0
Arbeidsgiveravgift	427 863	0	402 888	0	24 975	
Artistskatt	0	0	0	0		
Forsinkelsesrenter	878 462	50 283	956 005	50 283	-77 543	0
Forskuddsskatt	308 247	0	56 654	0	251 593	
Forskuddsskatt person	2 990 234	144 648	3 712 188	144 648	-721 954	
Forskuddstrekk	871 538	0	262 185	0	609 353	
Gebyr	0	0	0	0		
Innfordringsinntekter	231 715	8 795	189 374	11 365	42 341	-2 570
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	0	0	0	0		
Kildeskatt	0	0	0	0		
Restskatt	427 895	0	1 148 658	0	-720 763	
Restskatt person	10 302 613	59 693	8 377 347	59 393	1 925 266	300
Sum restanse diverse krav	0	0	0	0		
Diverse krav	0	0	0	0		
Sum restanse pr. skatteart inkl. diverse krav	16 438 568	263 419	15 105 300	263 419	1 333 268	0

3.1.2 Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

Uten sammenligningsgrunnlag fra andre kommuner er det vanskelig å si om de totale restansene er høye eller ikke i Sveio. En samlet restanse på ca 16,4 millioner virker umiddelbart som et noe høyt tall for en kommune på ca 5 500 innbyggere. Ca 263 000 i berostilte krav virker ikke avskrekkende.

Det har vært en økning i samlet restanse på 1,3 millioner siste år. Dette er en negativ utvikling. Det har ikke vært endring i berostilte krav fra 2015 til 2016.

Det er avskrevet krav tilhørende 8 skyldnere i 2016. Samlet avskrivning er kr 795 859,-. Dette skyldes flere konkurser og sletting av LTD selskaper. Det er ettergitt krav mot 2 skatteyttere i 2016 på totalt kr 58 948,-.

3.1.3 Restanser eldre år

Inntektsår	Sum restanse (debet)	Herav skatteart "Restskatt – person"
2014	1 411 234	804 608
2013	845 388	228 513
2012	1 239 424	1 122 435
2011 – 1983	5 770 657	-----

3.1.4 Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år

Antall krav som var foreldet pr. 31.12.2016: 9 stk

Samlet beløp på krav som var foreldet pr. 31.12.2016: 121 071,-.

Kontoret har gjennomgått rapporten "Restanseliste – forelda krav" dato t.o.m. 31.12.2016.

3.2 Innfordringens effektivitet

3.2.1 Vurdering av kontorets resultat pr. 31.12.2016

Per 31.12.2016 har Sveio klart dårligere score på innkreivingsmålene som gjelder restskatt personlige skatteyter for 2014, forskuddstrekk 2015, forskuddsskatt personlige skatteytere for inntektsåret 2015 og innfordret person av sum krav til innfordring. Årsakene knytter seg hovedsakelig til konkurs i eit selskap, dette påvikar både forskuddstrekk for 2015, samt forskuddsskatt for upersonlige skatteytere. Vidare er det nokre få skatteytere som i 2014 har fått restskatt, det svært vanskeleg og inndriva. Det foretas utleggstrekk der det er rom for dette – dette bidrar til at gjelden blir betalt inndrevet over lang tid.

3.2.2 Vurdering av sammenheng mellom aktivitet og resultat

I løpet av 2016 ble det sendt 45 § 7-10 varsel om utleggsforretning. Det ble sendt 1 begjæring om tvangsdekning. Det ble sendt 61 pålegg om utleggstrekk i løpet av fjordåret. Det ble utført 12 motregninger i 2016.

3.2.3 Omtale av spesielle forhold

3.2.4 Kontorets eventuelle tiltak for å bedre effektiviteten i innfordringen

3.3 Særnamskompetanse

Særnamskompetansen er brukt i 2016.

4. Arbeidsgiverkontroll

4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen

Sveio kommune deltar i samarbeidsordningen Haugaland arbeidsgiverkontroll.

4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller

Antall planlagte kontroller for 2016: 8 stk

Som utgjør: 5,7% av totalt antall leverandører av LTO i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller i 2016: 8 stk

Som utgjør: 5,7% av totalt antall leverandører av LTO i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller i 2015: 8 stk

4.3 Resultater fra arbeidsgiverkontrollen

Det ble avdekket beløp i 5 av de 8 kontrollene som ble gjennomført i 2016. Grunnlag for arbeidsgiveravgift ble økt med kr 1 045 893,- og for endring i inntektsgrunnlag kr 1 129 714,- i kontrollene.

4.4 Vurdering av arbeidsgiverkontrollen

Sveio kommune har oppnådd målkravet til SKD med god margin i 2016. Vi er særdeles fornøyd med arbeidet som utføres av Haugaland arbeidsgiverkontroll.

4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører

Det har ikke vært samarbeid med andre kontrollaktører i løpet av 2016.

4.6 Gjennomførte informasjonstiltak

Det har ikke vært gjennomført målrettede og planlagt informasjonstiltak i perioden. Det har likevel blitt gitt informasjon til en del aktører som selv har tatt kontakt med skatteoppkreveren.

Sveio 13.01.2017:

Skatteoppkreverens signatur

Vedlegg: Årsregnskapet for 2016 - signert av skatteoppkreveren.

Årsregnskap for Sveio kommune for regnskapsåret 2016 **Avlagt etter kontantprinsippet**

	2016	2015
Likvider	40 128 518	40 462 553
Skyldig skattekreditorene	-1 032 487	-1 484 141
Skyldig andre	-188 539	-128 806
Innestående margin	-38 907 488	-38 849 600
Udisponert resultat	-4	-6
Sum	0	0
Arbeidsgiveravgift	-62 260 610	-62 158 167
Kildeskatt mv - 100% stat	-4 050	-3 999
Personlige skatteyttere	-437 961 231	-429 058 231
Tvangsmulkt	-13 735	
Upersonlige skatteyttere	-10 787 934	-11 640 809
Renter	-538 163	-90 843
Innfordring	41 828	28 237
Sum	-511 523 895	-502 923 813
Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift	62 260 612	62 158 166
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	129 415 319	125 834 777
Fordelt til Fylkeskommunen	28 313 172	26 754 281
Fordelt til kommunen	→ 130 903 035	→ 121 337 149
Fordelt til Staten	160 675 708	166 878 903
Krav som er ufordelt	-2	1
Videresending plassering mellom kommuner	-43 949	-39 464
Sum	511 523 895	502 923 813

Sveio 13.01.2017

Silvia Økland
Skatteoppkrevjar

FORUM FOR KONTROLLUTVALG I ROGALAND

Høstkonferansen 2016

Quality Hotel Residence, Sandnes

17. november 2016

Haugaland
Kontrollutvalgsssekretariatet
Mottatt dato: 07.10.16
Journalført: 16/386/tha
Arkivkode: 033 ojh

Forum for kontrollutvalg i Rogaland har som formål å være en arena for utveksling av erfaringer. Hva kan vi lære av hverandre? Det er satt av tid til kommentarer og meningsutveksling til innleggene i programmet.

PROGRAM

10:00	Velkommen
<i>Einar Endresen – leder av arbeidsutvalget i Forum for kontrollutvalg i Rogaland</i>
10:05	Fylkesmannens tilsyn med kommunene
<i>Grete Flåten, tilsynskoordinator, Fylkesmannen i Rogaland</i>
10:45	Pause
11:00	Varslinger
<i>Fylkesrådmann Trond Nerdal, Rogaland fylkeskommune</i>
11:45	Årsmøte 2016 – Forum for kontrollutvalg i Rogaland
12:00	Lunsj
13:00	Korrupsjon og økonomiske misligheter i kommunene
<i>Einar Endresen, leder av arbeidsutvalget i Forum for kontrollutvalg i Rogaland og politispesialist i økonomisk kriminalitet.</i>
13:45	Pause
14:00	Selskapskontroll
<i>Rune O. Eskeland, forvaltningsrevisor, Rogaland Revisjon IKS</i>
14:45	Avslutning

Pris **kr 900.-** pr. person

Påmelding innen **4. november** ved å sende e-post til mette.jensen.moen@rogfk.no med navn, verv/funksjon, kommune/firma og mailadresse. Kontrollutvalgsmedlemmer som oppgir mailadresse vil få årsmøtesakene tilsendt via e-post før konferansen.

VELKOMMEN!

For forum for kontrollutvalg i Rogaland
Kontroll- og kvalitetsutvalgets sekretariat,
Rogaland fylkeskommune

Kurs - Fagkonferanse og seminar - NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2017

Oversikt over kurs og konferanser i regi av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF). Kurs og konferanser innenfor temaene revisjon, regnskap, jus og organisasjon og ledelse.

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2017

Skann QR-koden og få twitter.com/nkrf direkte på smarttelefon eller nettbrett.

Program | [] | [] | [] | #ku17nkrf

Hovedtemaer:

- Svart økonomi, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet
- Varsling og ytringsfrihet
- Korrupsjon
- Kommune-/regionreform
- Kommuneøkonomi

Onsdag 1. februar 2017:

Møteleder: Daglig leder **Rune Tokle**, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

09.00: Registrering og kaffe + noe å bite | Utstilling

10.00: Velkommen

► Daglig leder **Rune Tokle**, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

10.10: Åpning

► **Tora Aasland**, leder for Kommunesektorens etikkutvalg

10.40: Kommunenes arbeid med å bekjempe sosial dumping og arbeidslivskriminalitet

► Avdelingsdirektør **Anne Fikkan**, Riksrevisjonen

11.30 - 12.30: Lunsj | Utstilling

12.30: Kan kommunene vedta seg bort fra svart økonomi og arbeidslivskriminalitet?

► Representant (annonseres senere) for Samarbeid mot svart økonomi (KS, LO, NHO, YS, Unio og Skatteetaten)

13.15: Pause | Utstilling

13.35: Varsling og ytringsfrihet i norsk arbeidsliv 2016

► Forsknings sjef **Sissel C. Trygstad**, Forskningsstiftelsen Fafo

14.35: Pause | Utstilling

14.55: Varsling - case fra Flyktningtjenesten i Tromsø kommune

► Forvaltningsrevisor **Margrete Mjølhus Kleiven** og forvaltningsrevisor **Astrid Indrebø**, KomRev NORD IKS

► Kontrollutvalgsleder **Rolleiv Lind** (H), Tromsø kommune

► Debattredaktør **Ragnhild Sved**, Kommunal Rapport, i samtale med **Cecilie Lanes** (representant for varslere) og **Bjørn Willumsen**, leder, Fagforbundet avd. 177, Tromsø kommune

16.15: Pause | Utstilling

16.30 - 17.00: Annonseres senere

19.30: Middag

Torsdag 2. februar 2017:

Møteleder: Daglig leder **Mona Moengen**, Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS (Rokus) og leder av NKRFs kontrollutvalgskomite

09.00: Korrupsjon – en presentasjon av kontrollutvalgets granskning i Drammen kommune

► Kontrollutvalgsleder **Eivind Knudsen** (Ap), Drammen kommune

10.15: Pause | Utstilling

10.35: Kommunesammenslutninger og grensejusteringer i kommuner og fylkeskommuner

► Daglig leder **Orrvar Dalby**, Vestfold Interkommunale KontrollutvalgsSekretariat (VIKS)

- Leder for forvaltningsrevisjon **Kirsti Torbjørnson**, Telemark kommunerevisjon IKS

11.20: Pause | Utstilling

11.40: Kommunenes styringsdokumenter - årsmelding og økonomiplan

- Hva er formålet med planene?
- Hvilke krav bør politikerne stille til dem?
- Hvordan er kvaliteten i praksis?

- Rådgiver **Bjørn Brox**, Agenda Kaupang og fast spaltist i Kommunal Rapport med ukentlige anmeldelser av kommunale budsjetter og årsmeldinger

12.30: Kåseri

- Kommentator **Eva Nordlund**, Nationen

13.00: Lunsj

(Det tas forbehold om endringer i programmet. Sist oppdatert: 6. desember)

7

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 23.12.16
Journalført: 16/492/tha/ogh
Arkivkode: 212

NKRFs REVISJONSKOMITÉ

Til NKRFs medlemmer

Oslo, den 21.12.2016

INFORMASJONSSKRIV 8/2016 – NYE MALER FOR NORMALBERETNINGER 2016 – BETYDNING FOR KOMMUNAL SEKTOR

1. Innledning

For regnskap med balansedato etter 15. desember 2016 skal det avgis revisjonsberetning etter nye revisjonsstandarder. Det vises også til informasjonsskriv 6/2016. Det er endring i alle eksempelberetninger.

I dette skrivet gir komiteen også en generell oppdatering på området og en kort omtale av komiteens vurdering av enkelte temaer. Omtale av ulike problemstillinger og vurderinger på enkeltområder er omtalt i egne informasjonsskriv.

Oppdatert eksempelsamling med revisjonsberetninger med avvik fra normalberetningen vil bli utarbeidet tidlig i 2017.

2. Nærmere om endringer i revisjonsberetningen

Den nye revisjonsberetningen representerer en ny tilnærming til revisjonsberetningen fra standard formuleringer til skreddersøm. Målet er større åpenhet om sentrale forhold i revisjonen og å øke verdien av revisors rapportering overfor brukerne av beretningen.

Følgende standarder er endret som en følge av ny revisjonsberetning:

- ISA 701 Omtale av sentrale forhold ved revisjonen i den uavhengige revisors beretning
- Reviderte – ISA 700, 705, 706, 260 og 570
- Følgeendringer andre ISAer (ISA 210, 220, 230, 510, 540, 580, 600 og 710)

De viktigste endringene i beretningen er:

- Revisors konklusjon om regnskapet vil komme innledningsvis, før beskrivelsen av grunnlaget for konklusjonen
- Beskrivelse av sentrale forhold i revisjonen blir obligatorisk i noterte enheter
- Beskrivelser blir kortere og det brukes et lettere, mer forståelig språk

Konklusjon

Det foretas en vesentlig omstrukturering av innholdet i beretningen. Revisors konklusjon kommer nå innledningsvis og det benyttes et språk som skal gjøre det lettere for leseren å forstå grunnlaget for revisors konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Revisor skal i revisjonsberetningen for noterte enheter, redegjøre for de forhold som etter revisor skjønn har vært av størst betydning ved revisjonen av regnskapet. Selv om beskrivelse av sentrale forhold ved revisjonen kun er et krav i noterte enheter, er det ingenting i veien for å gjennomføre dette for andre typer enheter dersom revisor finner det hensiktsmessig.

Definisjoner til ordlisten til ISA-ene angir en notert enhet som:

«Notert enhet (Listed entity) - en enhet hvis aksjer, andeler eller gjeld er notert på en anerkjent børs eller omsettes i samsvar med reglene til en anerkjent børs eller et tilsvarende organ.»

Flere kommuner/fylkeskommuner har gjeld, i form av obligasjoner, notert på Oslo Børs. Definisjonen slik den fremkommer, kan tyde på at slike kommuner/fylkeskommuner er omfattet av begrepet. Sett sammen med intensjonen bak ny revisjonsberetning om åpenhet og økt forståelse, kan mye tale for at sentrale forhold omtales for kommuner som f.eks. har gjeld i form av obligasjoner notert på børs. Spørsmålet er om kommuner som har gjeld notert omfattes av ISA-ens «noterte foretak» er imidlertid ikke helt avklart. Komiteen vil arbeide videre for å avklare dette og komme tilbake med mer informasjon før revisjonsberetning skal avgis.

Tar revisor inn omtale av sentrale forhold i revisors beretning for slike kommuner, må det vurderes hvilke forhold som skal omtales. Det vil være naturlig å tenke på brukernes eller obligasjonseierens interesser i slike tilfeller.

Sentrale forhold skal være spesifikke for hver enhet og det skal ikke benyttes standardiserte tekster. Kommunikasjon av sentrale forhold ved revisjonen skal hjelpe brukerne av regnskapene til bedre å forstå virksomheten og poster i regnskapet hvor ledelsen har utøvd betydelig skjønn. Eksempler på forhold som kan kommuniseres er:

- områder med høyere risiko for vesentlige feil
- områder i regnskapet hvor det er gjort betydelige skjønnsmessige vurderinger
- vesentlige hendelser eller transaksjoners innvirkning på revisjonen

Komiteen mener at det bør ligge til den enkelte revisor om det skal gis en uttalelse som inkluderer sentrale forhold eller ikke. Komiteen anbefaler uansett at revisor er bevisst sentrale forhold for revisjon, og har en kommunikasjon om de sentrale forholdene med administrasjon og kontrollutvalg fremover.

Øvrig informasjon

Revisjonsberetningen skal inneholde et eget punkt som identifiserer «øvrig informasjon» og beskriver ledelsens ansvar for og revisors arbeid med denne.

Mange kommuner utarbeider en årsrapport/årsmelding som i tillegg til årsregnskap og årsberetning, ofte inneholder rapportering av oppnådde resultater, analyser og vurderinger av kommunens tjenesteproduksjon, viktige hendelser, framtidige utfordringer m.v. Den kommunale regnskapsstandarden KRS nr. 6 omhandler kun noter og årsberetning, og ikke årsrapporten som fullstendig dokument. Årsberetningen er et selvstendig dokument, men kan inngå som en integrert del av en samlet årsrapport. I alle tilfeller skal det framgå tydelig hva som er årsberetningen med pliktig informasjon etter lov og forskrift og hva som er "øvrige informasjon" som revisor ikke attesterer på. I vedlagt eksempelsamling er det utarbeidet et forslag til beskrivelse av øvrig informasjon med utgangspunkt i en situasjon der en kommune har inkludert informasjon utover det som er pliktig informasjon for årsregnskapet og årsberetning.

Administrasjonssjefens ansvar for regnskapet / fortsatt drift

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Dersom det er vesentlig usikkerhet knyttet til den reviderte enhetens fortsatte drift, skal dette omtales i et eget avsnitt i revisjonsberetningen med et utvidet innhold i forhold til det som gjelder i dag. For kommuner og kommunale foretak bygger regnskapet på en underliggende forutsetning om fortsatt drift. Kommunen kan ikke gå konkurs eller avvikles. Det er derfor ikke behov for en unntaksbestemmelse om verdsettelse ved avvikling, jf. GKRS' notat «Kommuneregnskapet – Rammeverk og grunnleggende prinsipper».

Revisors oppgaver og plikter

Det er også foretatt endringer i beskrivelsen av revisors oppgaver og plikter. Revisor kan velge mellom to alternativ:

1. Inkludere all tekst om revisors oppgaver og plikter i revisjonsberetningen
2. Benytte en kortere tekst og henvide til et nettsted hvor utfyllende beskrivelse ligger.

Når skal ny beretning tas i bruk?

Den nye beretningen skal benyttes ved revisjon av regnskaper som avsluttes 15. desember 2016 eller senere. Dvs. at den nye beretningen skal anvendes for revisjonsberetning til årsregnskapet for 2016. NKRFs revisjonskomité har gjennomgått malene for revisjonsberetninger til bruk i kommunal sektor og gjort endringer i forhold til de nye revisjonsstandardene. Endringene er beskrevet og drøftet noe i dette punktet, og for øvrig følger normalberetningene for 2016 som vedlegg til dette informasjonsskrivet.

3. Revisjonsberetning i kommunal sektor

3.1 Generelt om revisjonsberetninger i offentlig sektor

Revisjonsberetningen skal gi uttrykk for revisors mening om kommunens årsregnskap. Målene ved finansiell revisjon i offentlig sektor er ofte mer omfattende enn å uttrykke en mening om hvorvidt regnskapene i det alt vesentlige er utarbeidet i samsvar med gjeldende rammeverk for finansiell rapportering (dvs. ISA-enes virkeområde). Revisjonsmandatet kan innebære tilleggsmål, som kan være av like stor betydning for konklusjonen om regnskapet og omfatte revisjons- og rapporteringsansvar. Rapportering om slike tilleggsoppgaver og -plikter gjøres i en egen del av revisjonsberetningen benevnt "Uttalelse om øvrige lovmessige krav", som for eksempel konklusjon om budsjett.

Kommunens årsberetning/årsrapport inneholder ofte mye informasjon. Revisjonsstandarden ISA 720 «Revisors oppgaver og plikter vedrørende øvrig informasjon» gir revisor veiledning om hvordan annen informasjon i årsberetning eller årsrapport skal behandles av revisor.

Utgangspunktet er at revisor skal lese «øvrig informasjon» både med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger en vesentlig uoverensstemmelse mellom «øvrig informasjon» og regnskapet og også for å vurdere hvorvidt det foreligger en vesentlig uoverensstemmelse mellom «øvrig informasjon» og kunnskapen som revisor har opparbeidet seg under revisjonen. Standarden fremhever også at når revisor leser «øvrig informasjon» slik skal revisor være oppmerksom på indikasjoner på at «øvrig informasjon» som ikke er relatert til regnskapet eller kunnskapen som revisor har opparbeidet seg under revisjonen, tilsynelatende kan inneholde vesentlig feilinformasjon.

Forholdet rundt «Øvrig informasjon» omtales i beretningen i forbindelse med ledelsens ansvar, og revisor angir også der om det er noe å rapportere.

3.2 Krav til revisjonsberetningen i kommuner og fylkeskommuner

I tillegg til å uttrykke en mening om årsregnskapet har revisor i (fylkes-)kommuner og (fylkes-)kommunale foretak andre rapporteringsoppgaver i henhold til forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv § 5. Revisor skal under "*Uttalelser om øvrige forhold*" i revisjonsberetningen for kommuner og fylkeskommuner mv. uttale seg om:

- de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og om beløpene i den revisjonspliktiges årsregnskap stemmer med regulert budsjett.
- opplysninger i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet, og om forslag til anvendelse av regnskapsmessig overskudd eller dekning av regnskapsmessig underskudd, er i samsvar med lov og forskrifter.
- den revisjonspliktiges ledelse har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.

I likhet med tidligere, legger revisjonskomiteen til grunn at god kommunal revisjonsskikk gjelder ved revisjon av interkommunale selskaper og kirkelig fellesråd/menighetsråd. Av den grunn vil tilsvarende rapporteringsoppgaver gjelde ved revisjon av disse virksomhetene.

Det er i kommunelovens § 48 femte ledd tatt inn bestemmelser om innholdet i administrasjonssjefens årsberetning. Det er ikke stilt krav om at administrasjonssjefen skal fremme forslag til anvendelse av regnskapsmessig overskudd eller dekning av regnskapsmessig underskudd. Revisor kan derfor ikke vurdere dette forholdet i revisjonsberetningen, såfremt ikke administrasjonssjefen har valgt å fremme forslag til anvendelse av overskuddet eller dekning av underskuddet.

Kommuner mv er unntatt fra visse deler av bokføringsloven, men dette medfører etter komiteens oppfatning ikke at kommuner skal følge en annen bokføringsskikk enn bokføringspliktige ellers for de områder bokføringsloven gjelder.

Av punkt 22 i ISA 700 fremgår det at revisjonsberetningen skal være adressert slik omstendighetene ved oppdraget tilsier. I (fylkes-)kommuner og (fylkes-)kommunale foretak, skal revisjonsberetningen adresseres til kommunestyret eller fylkestinget. Det skal sendes

kopi til kontrollutvalget, formannskapet eller fylkesutvalget, og administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet.

3.3 Rammeverk for regnskap i kommuner og fylkeskommuner

ISA 700 gjelder revisjonsberetning for et regnskap utarbeidet i samsvar med et rammeverk med generelt formål, dvs. som er utarbeidet for å oppfylle behovet for finansiell informasjon for en bred brukerkrets. Standarden skiller videre mellom *"rammeverk utformet for å gi et rettviseende bilde"* og *"regelbasert rammeverk"*. Revisjonskomiteen har lagt til grunn at kommuneregnskapet er basert på et rammeverk som er utformet for å gi et rettviseende bilde, jf. definisjonen i ISA 700 pkt. 7 bokstav b), da bl.a. KRS nr. 6 (F) – *"Noter og årsberetning"* innebærer at det etter god kommunal regnskapsskikk kan være nødvendig å gi tilleggsinformasjon utover det som følger av lov og forskrift for å bedømme og få et fullstendig og utfyllende bilde av (fylkes-)kommunens resultat og stilling, jf. bl.a. punkt 3.1 nr. 2 og 3.2.2.

Komiteen har valgt å anvende begrepet *"i det alt vesentlige en dekkende fremstilling"* for disse regnskapene. For regnskap etter regnskapsloven anvendes begrepet *"rettviseende bilde"* som følge av regnskapsloven § 3-2a. Begrepene er likeverdige og uttrykker en mening om et regnskap avlagt etter et rammeverk utformet for å gi et rettviseende bilde, jfr. ISA 700 pkt. 35.

3.4 Nærmere om «uttalelser om øvrige lovmessige krav» i revisjonsberetningen

Konklusjon om budsjett

I informasjonsskrivet om budsjettavvik i revisjonsberetningen (2/2013) fremkommer det at det skal tas forbehold i konklusjonen om budsjett dersom det er vesentlige budsjettavvik. Det må etter komiteens oppfatning ikke settes en vesentlighetsgrense som medfører at forbehold er normalsituasjonen. I så måte mener komiteen at forholdet som omtales i skrivet om hvorvidt det er gitt en forklaring på avviket i årsberetningen eller ikke skal være et sentralt element i vesentlighetsvurderingen.

Konklusjon om årsberetningen

Under konklusjonen om årsberetningen konkluderer revisor på om årsberetningen etter revisors mening, er i samsvar med lov og forskrift. Kommunen skal bl.a. redegjøre for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten, jf. kommuneloven § 48 nr. 5. Samme bestemmelse har også andre krav til innholdet i årsberetningen. Videre stiller forskrift om årsregnskap og årsberetning § 10 krav om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik. Kravene til innhold i årsberetningen om økonomiske forhold er ytterligere konkretisert i KRS (F) nr. 6 Noter og årsberetning, jf. blant annet pkt. 3.2.

3.5 Beretning som avviker fra normalberetningen

Dersom revisor finner å måtte avgi en revisjonsberetning som avviker fra normalberetningen, skal revisjonsberetningen modifiseres med bakgrunn i kravene i ISA 705 – *"Modifikasjoner i konklusjonen i den uavhengige revisors beretning"* og ISA 706 – *"Presetningsavsnitt og avsnitt om "andre forhold" i den uavhengige revisors beretning"*. Oppdaterte eksempler på avviksberetninger sendes ut i et eget informasjonsskriv.

4. Interkommunale selskaper

Lov om interkommunale selskaper har i motsetning til kommuneloven og den kommunale revisjonsforskriften, bestemmelser om ansvar for ledelsen. Revisorloven gjelder ikke for revisjon av interkommunale selskaper. Revisjonskomiteen mener at det ved revisjon av interkommunale selskaper, vil være riktig å legge til grunn plikten i revisorloven § 5-6 syvende ledd om å rapportere forhold som kan føre til ansvar for styret eller daglig leder. Rapportering av slike forhold gjøres i samsvar med ISA 250 – *"Vurdering av lover og forskrifter ved revisjon av regnskaper"* punkt 25-27, dersom forholdet har betydning for regnskapet, eller som *"andre forhold"* etter ISA 706 punkt 8.

For interkommunale selskaper som avlegger regnskap etter kommunale regnskapsprinsipper er det ikke krav om å omtale forutsetningen om fortsatt drift. Revisor vil derfor heller ikke ha noen plikt til å bekrefte opplysningene om forutsetningen om fortsatt drift. Det samme gjelder også interkommunale samarbeid etter kommuneloven § 27 som avlegger særregnskap.

Det er ikke krav om omtale av forutsetningen om fortsatt drift i årsberetningen for interkommunale samarbeid etter kommuneloven § 27 som avlegger særregnskap og IKS som avlegger regnskap etter kommunale regnskapsprinsipper, eksempel 4 og 7 synliggjør dette.

5. Stiftelser

Etter stiftelsesloven § 44 skal revisor uttale seg om stiftelsen er forvaltet og om utdelinger er foretatt i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig. Også denne uttalelsen skal være en positiv formulert uttalelse med betryggende sikkerhet. Uttalelsen tas inn under *"Uttalelser om øvrige lovmessige krav"* i revisjonsberetningen. Se også informasjonsskriv 05/2012 som gir veiledning til revisors vurderinger ved revisjon av kommunerelaterte stiftelser. For andre stiftelser som revideres av kommunerevisjoner henvises til veiledning om revisors uttalelse om forvaltning og utdeling i revisjonsberetningen for stiftelser, utgitt av Den norske Revisorforening hvor de krav som gjelder for forvaltning av og utdeling fra stiftelser generelt omtales.

6. Andre revisjonsberetninger

6.1 Fjellstyrer

Det er i de senere år ikke gitt nye forskrifter av betydning for fjellstyrenes regnskapsløsninger. Det er lagt til grunn at regnskapsreglene for fjellstyrer er et regelbasert rammeverk. Revisors øvrige oppgaver ved revisjon av fjellstyrer er tatt inn under *"uttalelser om øvrige forhold"*.

6.2 Vertskommunesamarbeid

Kommuner og fylkeskommuner kan organisere deler av virksomheten som vertskommunesamarbeid etter lovens kapittel 5A. Gjeldende regnskapsbestemmelser for kommuner og fylkeskommuner åpner ikke for at slike samarbeider kan utgjøre egne regnskapsenheter. I tråd med dette, er det ikke utarbeidet maler for vertskommunesamarbeid.

6.3 Revisjonsberetninger til andre regnskaper eller for spesielle formål

Komiteen har ikke tatt sikte på å utarbeide eksempelberetninger for alle de varianter av regnskaper og former for finansiell rapportering som kan forekomme. Selv om bestemmelsene om så vel regnskap som revisjon er forskjellige, må en revisjonsberetning være utformet innenfor rammen av ISA 700-serien for et regnskap med generelt formål eller innenfor rammen av ISA 800-serien for regnskap med spesielt formål - dersom revisor skal

kunne henwise til god kommunal revisjonsskikk, eventuelt til god revisjonsskikk, eller til internasjonale revisjonsstandarder.

Denne eksempelsamlingen er begrenset til revisjonsberetninger til fullstendige regnskap uavhengig av om det er et regnskap med generelle eller spesielle formål.

Uttalelser/revisjonsberetninger som ikke gjelder fullstendige årsregnskap vil bli tatt inn i eksempelsamlingen med revisjonsuttalelser.

For fellesnemder i forbindelse med kommunesammenslåinger har NKRF utarbeidet en egen sjekkliste for revisor, kontrollutvalg og sekretariat, som finnes på NKRF sine hjemmesider. Revisjonsberetningen er også omtalt der.

7. Hendelser etter balansedagen

Vi minner samtidig om at revisors oppfølging av hendelser etter balansedagen iht. ISA 560 – ”Hendelser etter balansedagen”, skal dekke tidsrommet frem til dato for revisjonsberetningen. Dato for skriftlige uttalelser fra ledelsen (fullstendighetserklæringen) må derfor ligge så nær opp til dato for revisjonsberetningen som mulig, jf. informasjonsskriv 2/2016.

8. Prinsipper, standarder og betegnelser

Hvilken revisjonsskikk som skal legges til grunn (*god kommunal revisjonsskikk* eller *god revisjonsskikk*) er ikke knyttet til regnskapsløsningen (*det regnskapsmessige rammeverket*). I en revisjonsberetning for et kommunalt foretak vil med andre ord begrepet *god kommunal revisjonsskikk* benyttes, selv om regnskapet føres etter regnskapslovens bestemmelser. Det samme vil gjelde for interkommunale selskaper.

Tabellen nedenfor viser den revisjonsskikk og regnskapsskikk/bokføringsskikk som skal legges til grunn for revisjon av årsregnskaper:

Nr	Regnskap	Regnskaps-prinsipp	Regnskapsskikk/ bokføringsskikk	Revisjonsskikk	Regnskaps- rammeverk
1	Kommuner og fylkeskommuner	Kommunalt regnskapsprinsipp	God kommunal regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde (dekkende fremstilling)
2	Kommunale- og fylkes-kommunale foretak	Kommunalt regnskapsprinsipp	God kommunal regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde (dekkende fremstilling)
3	Kommunale- og fylkes-kommunale foretak	Regnskapsloven	God regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde

Nr	Regnskap	Regnskapsprinsipp	Regnskapsskikk/ bokføringsskikk	Revisjonsskikk	Regnskapsrammeverk
4	Inter-/(fylkes-) kommunalt samarbeid (§ 27) – selvstendig rettssubjekt	Kommunalt regnskapsprinsipp	God kommunal regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde (dekkende fremstilling)
5	Samkommune	Kommunalt regnskapsprinsipp	God kommunal regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde (dekkende fremstilling)
6	Interkommunalt selskap (IKS)	Kommunalt regnskapsprinsipp	God kommunal regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde (dekkende fremstilling)
7	Interkommunalt selskap (IKS)	Regnskapsloven	God regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde
8	Kirkelig fellesråd	Kommunalt regnskapsprinsipp	God kommunal regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde (dekkende fremstilling)
9	Menighetsråd	Kommunalt regnskapsprinsipp	God kommunal regnskapsskikk og god bokføringsskikk	God kommunal revisjonsskikk	Rettvisende bilde (dekkende fremstilling)
10	Fjellstyrer	Ingen særskilt regnskapsskikk	Ingen særskilt regnskapsskikk	God revisjonsskikk	Regelbasert rammeverk
11	Stiftelser	Regnskapsloven	God bokføringsskikk	God revisjonsskikk	Rettvisende bilde

Med hilsen

NKRFs revisjonskomité

Unn H. Aarvold
leder

Vedlegg: Normalberetninger i kommunal sektor